

Trein naar China

Kansen voor vervoer van voedsel
en bloemen | p.4 |

Insectenlolly

Likken aan een meelworm | p.6 |

Drone

Waddenvogel kijkt er niet van op | p.9 |

RESOURCE ^[NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 6 – 29 oktober 2015 – 10e jaargang

Het kan niet op

Visitatiecommissies gul met 'excellentie' | p.12

>> AB + VINYL

Ab de Leeuw, archiefbeheerder Facilitair Bedrijf

'Je moet er vroeg bij zijn, anders zijn ze weg'

Hij heeft er 6000 in zijn hobbykamer en de kelder. O ja, en nog 3000 dubbele in de slaapkamer. Langspeelplaten dus, verzameld vanaf zijn tienerjaren. 'Vooral psychedelische muziek uit de jaren 1965-1975 boeit me', licht Ab de Leeuw zijn collectie toe. Waarom lp's? Vanwege het geluid natuurlijk en de prachtige hoezen. Noem het romantiek. En het houdt nooit op. 'Er is zoveel muziek die je nog nooit gehoord hebt.' Dus staat hij in de weekeinden vroeg op voor weer een rommelmarkt. **RK / Foto: Guy Ackermans**

>> INHOUD

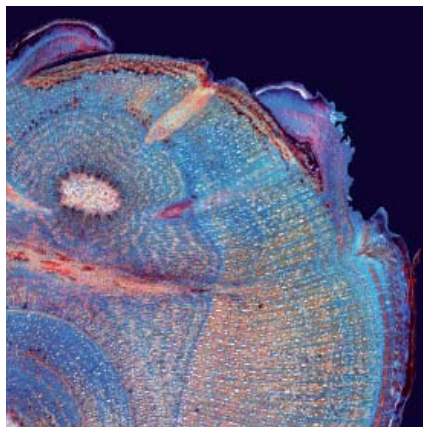
nr. 6 – 10e jaargang

>> **11**

BLOTE DAMES

Schilderijen Impuls maken tongen los

>> **18**

BOKTOR

Plaagdier laat sporen na in jaarringen

>> **20**

HOMOVLUCHTELINGEN

Wageningers bieden luisterend oor

EN VERDER

- 4 Ruim 6 procent meer eerstejaars**
- 5 Kritiek op schemercolleges**
- 6 Algenfabriek nog onzeker**
- 7 Veilige fietsoversteek naar Leeuwenborch**
- 25 Jury Teacher of the Year wil vers bloed**
- 29 Turkije in ban verkiezingen**

TIMBOEKTOE-RANKING

Vanochtend hoorde ik op Radio 1 een baas van Nuon zijn bedrijf verdedigen omdat het onderaan de lijst van milieuvriendelijke energieboeren bungelt. Lijstjes, lijstjes. Wat zou ons leven toch leeg zijn zonder lijstjes. Het blad dat voor u ligt, staat er ook vol mee. Iedere week komt bij ons een lijstje ten burele. Een Shanghai-index, een nieuwe Timboektoe-ranking. Drie weken geleden hadden we eigenlijk naar de kiosk moeten rennen om dagblad *Trouw* te kopen vanwege de Duurzame 100. Nonsens natuurlijk. De meeste ranglijsten zijn simpele marketingmiddelen. Leuk om te lezen, vooral bedoeld om kranten te verkopen. Neem die lijst van *Trouw*. Waarop is die gebaseerd? Louise Fresco snapt het ook niet. Zij is 35 plaatsen gezakt sinds ze bestuursvoorzitter is, terwijl haar ideeën en idealen onveranderd zijn. Gelukkig heeft *Opzij* ook weer een lijstje waaruit blijkt dat Fresco de machtigste vrouw in de wetenschap is. Instituten, bedrijven, journalisten en politici grasduinen in deze lijstjes en pikken de welgevallige uitslagen eruit. Zo houden we elkaar bezig. En voor de gek. Binnenkort lezen we weer waar je de lekkerste oliebol kan kopen. Jammie!

Edwin van Laar

>> [Studeren op de pof? Niet bang voor zijn! | p.24](#)

AGROFOOD-TREIN NAAR CHINA

- Goederentrein nu vaak leeg terug
- Vervoer van voedsel en bloemen mogelijk

Transport van voedingsmiddelen en bloemen van Nederland naar China kan goed via het spoor, zegt LEI-onderzoeker Xiaoyong Zhang. Ze presenteerde haar bevindingen op 28 oktober aan een handelsdelegatie in China, met toehoorders als de Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb en koning Willem-Alexander.

Zhang was in december vorig jaar bij de opening van de YuXinOu Railway tussen Rotterdam en Chongqing. Daar hoorde ze dat goederen zoals laptops in slechts dertien dagen per trein van de Chinese industriestad naar Rotterdam worden vervoerd. Dat is langzamer, maar ook veel goedkoper dan per vliegtuig. En het is veel sneller en niet veel duurder dan per schip.

Zhang vroeg wat er op de terug-

De terminal van de YuXinOu Railway in Chongqing.

weg van Nederland naar China in de trein zat en kreeg een verrassend antwoord: vaak niets. Dit prikkelde haar om uit te zoeken of de Nederlandse agrofoodsector de treinverbinding kan benutten. 'Chinezen kunnen hun groente, fruit, vlees, bloemen en melkpoeder ook uit andere landen importeren', zegt Zhang. 'Voor hen is het niet interessant om uit te zoeken of er verse producten per trein ver-

voerd kunnen worden. De vraag is: kan Nederland het zich permitteren om deze markt te verliezen?'

Natuurlijk zijn er nog wel wat problemen om op te lossen. Zhang: 'De trein reist door een gebied waar de temperatuur 's zomers stijgt tot 45 graden en 's winters zakt naar -45 graden. Bloemen of fruit moeten worden vervoerd bij ongeveer dezelfde temperatuur en luchtsamenstelling. Maar daar-

voor zijn gewoon containers beschikbaar.'

De vervolgstap, goederen opslaan en verder distribueren nadat ze zijn aangekomen Chongqing, moet ook in orde gemaakt worden. De douane in treinterminal in de Chinese industriestad is nog niet bevoegd om producten als fruit, groente, vlees en melkpoeder te keuren, vertelt Zhang, maar de vergunning daarvoor is al aangevraagd. En: 'Parallel aan onze studie doet Rabobank een studie naar de kansen om de goederen van Chongqing naar de rest van China te vervoeren. Dat ziet er ook veel belovend uit.'

Er zijn deze week meer Wageningse onderzoekers in China om koning Willem-Alexander en de meereizende delegatie te vertellen over hun werk. Zo bracht de delegatie een bezoek aan het Sino-Dutch Dairy Development Centre en de COFCO Eco-Valley nabij Beijing. In deze beide projecten is Wageningen UR partner. Ook was er een excursie naar het Loess Plateau (zie blz. 10). **R KG**

UITREIKING TEACHER OF THE YEAR AWARD TIJDENS DIES

- Stembussen open tot en met 6 november
- Dies biedt groter podium

Wie is de beste Wageningse docent van 2016? Vanaf vandaag kunnen tweede- en ouderejaars studenten stemmen op hun favoriete docent. De winnaar wordt dit jaar voor het eerst bekendgemaakt tijdens de Dies Natalis in maart, in plaats van tijdens de nieuwjaarsborrel van de Studentenraad.

Het Universiteitsfonds Wageningen is blij met de nieuwe plek voor de prijsuitreiking, laat Daniëlle Grashuis weten. 'De Dies is een feestelijk evenement, met gasten van binnen en buiten de universiteit', legt ze uit. 'Wageningen hecht veel waarde aan goed docentschap en dat stralen we nu ook uit. Dit podium geeft de Teacher of the Year Award meer cachet en de

docenten de aandacht die ze verdienen.'

De verplaatsing is in goed overleg met de Studentenraad gegaan, benadrukt Grashuis. 'De studenten begrepen ook dat de prijs een groter podium verdient.' Bovendien zien zij het als een kans om hun nieuwjaarsborrel een minder formeel karakter te geven. Grashuis hoopt wel dat de studenten in groten getale naar de Dies zullen komen, want 'het is toch een prijs die namens de studenten wordt uitgereikt'. 'Gelukkig wordt de Dies dit jaar in Orion gevierd, dat maakt het voor studenten gemakkelijker om langs te komen.'

De digitale stembussen blijven tot en met 6 november geopend. Tot die tijd kunnen studenten stemmen op de docent die wat hun betreft bij de top van Wageningen hoort. Na die tijd bepaalt een studentenjury wie de vijf beste docenten zijn, en uiteindelijk ook de winnaar. De jury hoopt dit jaar op nieuwe, verrassende kandidaten. Zie het interview op blz. 25. **R LvdN**

RUIM 6 PROCENT MEER EERSTEJAARS

- Meeste groei in masteropleidingen
- Vooral meer studenten van buiten EU

Volgens de laatste cijfers hebben zich dit jaar 2779 nieuwe studenten ingeschreven aan Wageningen Universiteit. Vorig jaar rond deze tijd waren dat er 2616. Dit komt neer op een groei van ruim 6 procent.

Het gaat om studenten die zich voor het eerst in Wageningen inschrijven. Eerstejaars masterstudenten die hier ook hun bachelor deden, zijn bijvoorbeeld niet meegerekend.

De grootste groei doet zich voor in de masteropleidingen. Het aantal nieuwe inschrijvingen steeg met 12 procent van 1116 naar 1253. Vooral het aantal studenten uit niet-EU landen nam toe. Het aantal nieuwe eerstejaars bachelorstudenten groeide met 4 procent van 1418 in 2014 naar 1469 dit jaar.

Het totaal aantal studenten aan Wageningen Universiteit groeide met 8 procent naar 9885. Daarvan doet iets meer dan de helft (5092) een masteropleiding. **R LvdN**

IDENTIFICATIE VAN DODE DIJKGRAAF LASTIG

- **Natuurlijke dood**
- **Gebits- of DNA-onderzoek nodig**

Een persoon heeft langere tijd dood op een kamer gelegen in sterflat Dijkgraaf. Het lichaam werd gevonden op vrijdag 16 oktober. Bewoners roken een vreemde geur en hadden hun ganggenoot al langere tijd niet gezien. Zij belden de gebouwbeheerder, die op zijn beurt de politie inschakelde.

De politie stelde al snel vast dat de persoon een natuurlijke dood gestorven was. Of de overleden persoon ook de bewoner van de kamer was, is nog steeds niet officieel bevestigd. Door de staat van het lichaam was identificatie door een familielid namelijk niet meer mogelijk. Betrokkenen gaan er intussen wel van uit dat het slachtoffer de huurder van de kamer is. Biometrisch onderzoek, bijvoorbeeld gebitsanalyse of DNA-onderzoek, moet uitsluitsel geven.

De huurder van de kamer woonde er al acht jaar. Een ganggenoot laat weten hem in augustus gezien te hebben. 'Hij zag er slecht uit. Ik zou net met vakantie gaan en verder was er niemand thuis. Daarom ben ik speciaal nog even bij hem langsgegaan om te vragen of alles goed ging. Hij zei dat hij last had van zijn maag.' De huisgenoot kan zich niet herinneren of dit de laatste keer was dat hij zijn huisgenoot zag. In ieder geval was het de laatste keer dat hij hem sprak. **KG**

© COLUMN | KEES

Liefde en wetenschap

De grootste bedreiging voor de liefde is het huwelijk. Wanneer de liefde verwordt tot een belofte is de vrijheid weg. Met de belofte is er de angst dat je iets zondigs doet of denkt. Is het ja-woord een springplank naar geluk en verrassingen

of zet het je leven in een gewenst kader van hypotheekje-kindje-smartphone? Zonder vrijheid geen echte liefde. Echte wetenschap en liefde hebben veel overeenkomsten. Allebei kunnen ze je verslinden. Van allebei kan je vlinders in de buik krijgen of een eurekamoment. Tot aan je dood kan je van iemand houden en wetenschapper zijn stopt niet na je pensioen. In tegendeel; veel wetenschappers komen tot bloei na hun pensionering als ze hun carrière overzien. Pas dan komt de wijsheid, in vrijheid. Ga je de liefde wetenschappelijk onderzoeken dan zal je stranden, je zal de liefde nooit werkelijk doorgronden. Andersom ook: al is je liefde voor de wetenschap nog zo groot; het echte 'weten' is niet te snappen.

Zo heeft de wetenschap ook een grote bedreiging: tenure track! Ook dat is een soort 'belofte'. In twaalf jaar doorgroeien tot persoonlijk hoogleraar. Elke drie jaar een nieuwe loopbaanstap. Tenure track geeft je perspectief op een vaste aanstelling als je voldoet aan transparante kwaliteitscriteria voor onderwijs, onderzoek en management. Tenure track is een uitstekende springplank voor je carrière binnen Wageningen UR. Maar... haal je het niet, dan kan men je in principe de bons geven. Stimuleert dat echte wetenschap of word je in een virtueel, gewenst kader gedrukt? Zonder vrijheid geen echte wetenschap. **R**

Kees van Veluw (57) is docent Permacultuur en netwerker biologische landbouw. Zijn visie haalt hij uit zijn werk met zowel Afrikaanse als Nederlandse boeren, zijn vrouw, drie zonen, hond en kippen.

kort

>> SCHEMERCOLLEGES

Personeel bezorgd

Plannen voor colleges in de vroege avond verontrusten studenten en het ondersteunend personeel. Dat bleek tijdens de bijeenkomst '24/7-education' die de WUR-Council op 15 oktober hield. In een zaal van Orion staken enkele tientallen medewerkers en studenten de koppen bij elkaar om te brainstormen over werkstress. De discussie concentreerde zich op de mogelijke invoering van colleges tussen vijf en acht. De aanwezigen studenten waren tegen, maar ook het ondersteunend personeel volgt de ontwikkeling met argusogen. De WUR-Council sluit alle opmerkingen door naar de raad van bestuur. **RK**

>>IMARES

Naar Zeevaartschool

Imares-medewerkers van drie locaties verhuizen tussen 9 en 13 november naar de voormalige Zeevaartschool in Den Helder. De circa 65

betrokken onderzoekers werken nu nog op Texel en twee andere locaties in Den Helder. De nieuwe locatie is in de afgelopen maanden flink aangepast. Voornaamste verandering is een nieuwe vleugel met onder meer laboratoria, klimaatcellen en een bedrijfsrestaurant. Imares huurt het gebouw voor tien jaar van eigenaar Port of Den Helder. Behalve in Den Helder zijn er ook nog locaties van Imares in IJmuiden en Yerseke. **RR**

>> DUIVENDAAL

Parkeerkelder

Onder het nieuwe Duivendaal komt mogelijk een grote parkeerkelder voor 400 auto's. De kelder moet een deel van het blik uit de binnenstad bergen. Volgens Martijn Rauwers van Gieling Consultancy uit Ede, door eigenaar Wageningen UR in de arm genomen om de planvorming op Duivendaal te begeleiden, heeft zich een serieuze kandidaat gemeld om zo'n parkeervoorziening te exploiteren. De plannen voorzien verder in vrijstaande bebouwing aan de rand van het terrein, in de sfeer van de al bestaande monumentale gebouwen langs het straatje Duivendaal. In het centrale deel moeten onder meer een hotel en cultureel centrum 't Venster komen. **RK**

DUBBEL GEVOEL BIJ LOLLY MET KREKELS

- Insectenlolly voor Halloween
- 'Insecten eten weer in griezelhoek gezet'

Zijn insectenlollies een goed idee? Bij Albert Heijn liggen ze in de schappen. Hoogleraar en insecten-ambassadeur Arnold van Huis heeft er een dubbel gevoel bij.

Zaterdag is het Halloween. Bij Albert Heijn liggen daarom deze week insectenlollies in het schap. Doorzichtige platte lollies met duidelijk zichtbaar in het midden een krekkel of enkele meelwormen. Grappig bedacht. 'Trick or treat!' en dan krijg je als kind zelf de schrik van je leven. Sta je plots oog in oog met een krekkel of meelworm. Lachen.

Voor Van Huis is het idee niet

nieuw. In de VS bestaat het fenomeen volgens hem al langer. Hij ziet er de humor wel van in. Maar echt blij is ie er niet mee. 'Het eten van insecten wordt zo in de griezelhoek gezet en daar houd ik niet van. Maar echt schadelijk is het nou ook weer niet.' Van Huis reist, ook nu hij met pensioen is, als ambassadeur van het eten van insecten nog steeds de hele wereld over.

'Onze houding ten opzichte van insecten wijzigt in rap tempo. Als ik tegenwoordig in een lezing vraag wie er wel eens insecten heeft gegeten, gaat de helft van de handen omhoog', vervolgt hij. 'Het begint al aardig ingeburgerd te raken. Ook al gaat het dan vooral om insecteneiwit dat verwerkt is in burgers en niet om het eten van een heel insect. Dat is één van de trucs om mensen insecten te laten eten.' **RK**

FOTO: GUY ACKERMANS

ALGENFABRIEK VERGT NOG 5 JAAR ONDERZOEK

- Algae Parc deed afgelopen vijf jaar mooi onderzoek
- Maar wie gaat fase 2 betalen?

Vijf jaar geleden kostte de productie van algen nog 6 euro de kilo, nu is dat gehalveerd, stelde wetenschappelijk directeur René Wijffels van Algae Parc tijdens de evaluatie van het centrum op 8 oktober. Dat komt

door beter temperatuurbeheer in de algen-reactorbuizen, verhoogde fotosynthese, verhoogde productiviteit van de alg en het aanboren van gratis CO₂-bronnen.

Waarschijnlijk kunnen de productiekosten nog verder omlaag naar 1 euro per kilo. Daar komen dan de kosten voor de bioraffinage wel bij. Ook daar heeft de proeffaciliteit innovatieve stappen gezet. Om de nuttige stoffjes uit de alg te krij-

gen, moet de celwand van de algen worden opengemaakt. Onderzoekspartner Dyadic heeft enzymen getest in Algae Parc die de celwand snel afbreken. Een alternatieve aanpak is dat de algen worden 'gemolken', waarbij de cel intact blijft. Die aanpak heeft ook procestechnologische voordelen.

Wijffels ziet vooral perspectief voor voeding en veevoer op basis van algen. De productie van biodiesel uit

algen is voorlopig niet lonend. De ontwikkeling van concurrerende algenproducten vergt nog vijf á tien jaar, schat hij. Wijffels vormt graag weer een consortium met kennisinstellingen en bedrijven dat nog eens vijf jaar algenonderzoek gaat uitvoeren. Maar wie nemen het initiatief? Potentiele financiers als het ministerie van EZ, de topsectoren, betrokken bedrijven en de EU wijzen vooralsnog naar elkaar. **AS**

Think before you click

You are the key to our information

Join the protect it action week from 2 to 6 November!

WAGENINGEN UR
For quality of life

protectit.wur.nl

ONGELIJKVLOERSE FIETSOVERSTEEK BIJ HOEVESTEIN

- Gemeenteraad wijst rondweg definitief af
- Campus krijgt mogelijk drie entrees

Als de Nijenoord Allee wordt verbreed, moet er tussen sterflat Hoevestein en de Leeuwenborch een ongelijkvloerse oversteek komen. Dat vindt een ruime meerderheid van de Wageningse gemeenteraad. In de bestaande plannen voor verdubbeling van de Nijenoord Allee tot een vierbaansweg is zo'n oversteek niet opgenomen. Een misser, vindt de raad. De oversteek is essentieel voor studenten die tussen de Leeuwenborch en de campus pendelen of gaan sporten op de Bongerd.

De raad is verder, op CDA en VVD na, akkoord met de verbreding van de Nijenoord Allee en het deel van de Mansholtlaan dat nu nog niet vierbaans is. Daarmee wordt

het door de provincie naar voren geschoven Rondje Campus, een nieuwe rondweg om de campus, afgeserveerd. Zo'n weg tast volgens de tegenstanders de rust en de natuur van het Binnenveld te veel aan. Verkeersstudies wijzen bovendien uit dat de weg strikt genomen niet nodig is om de huidige drukte rondom de campus op te lossen.

De keuze voor de brede Nijenoord Allee betekent dat de campus er aan de noordkant via de Bornsesteeg/Kielekampsteeg een nieuwe ontsluiting bij krijgt. Beide projecten zijn gekoppeld. Dit betekent dat de huidige sluiproute door het Binnenveld wordt gefaciliteerd. De bestaande weg wordt verbeterd en voorzien van een vrijliggend fietspad.

Het plan gaat verder gepaard met de aanleg van een ongelijkvloerse rotonde bij de Bornsesteeg. Het doorgaande verkeer gaat onder

die rotonde door, fietsers en lokaal verkeer gaan er overheen. Duizenden fietsers van en naar de campus zorgen nu dagelijks voor oponthoud en onveilige situaties. Op de rotonde krijgen fietsers voorrang.

Een ongelijkvloerse rotonde komt er ook bij de huidige hoofdingang naar de campus op de Mansholtlaan. Mogelijk krijgt Wageningen UR zelfs de lang gewenste westelijke ontsluiting van de campus. Stadspartij-voorman Rien Bor, oud-

medewerker van Wageningen UR, kreeg van burgemeester en wethouders de toezegging dat onderzocht zal worden of de nieuwe busbaan ook door het personeel van Wageningen UR gebruikt kan worden.

De provincie moet nog akkoord gaan met de plannen van Wageningen. De Mansholtlaan is een provinciale weg. Een flink deel van het zeker 20 miljoen euro kostende project wordt door de provincie betaald. **RR**

'AL DIE LIJSTJES...'

Leuk nieuws?

'Dit soort lijstjes interesseren me niet zo. Je weet nooit precies hoe zo'n ranglijst tot stand komt en wie er in de jury zit. Zo ben ik, sinds ik bestuursvoorzitter van Wageningen UR ben, flink gezakt op de duurzaamheidsranglijst, terwijl ik nog dezelfde dingen zeg over landbouw, natuur en milieu als daarvoor.'

Hoe komt dat?

'Blijkbaar beoordelen mensen mijn uitspraken nu anders. Al die lijstjes... Kijk, als een prijs of onderscheiding mooi samenvalt met Wageningen UR, dan vind ik het prima. Zo was ik onlangs bij de uitreiking van de World Food Prize in de VS, waar ook de Engelse vertaling van mijn boek *Hamburgers in het paradijs* werd gepresenteerd. Voor het eerst was Wageningen UR zichtbaar bij de uitreiking van deze prijs en werden we geprezen als leading university. Dan heeft het zin.'

Op welk lijstje waar je ooit op stond, was je wel trots?

'De shortlist van de Libris Literatuurprijs. Oké, dat is ook een subjectieve juryprijs, maar ik vond het een hele eer om erop te staan. Zo'n literatuurprijs is veel moeilijker.'

AS

Wie? Louise Fresco
Wat? Voorzitter raad van bestuur
Waarom? Is volgens *Opzij* de machtigste vrouw in de wetenschap. Eerder deze maand stond ze op plaats 97 in de Duurzaamheid Top 100

ETHISCHE HACKER OP DE CAMPUS

- IT houdt themawEEK over cyberveiligheid

Een ethische hacker demonstreert volgende week welke gevaren je loopt door publieke wifi-netwerken te gebruiken. Het is één van de activiteiten tijdens een themawEEK over cyberveiligheid die de IT-afdeling organiseert.

IT wil medewerkers en studenten met de themawEEK wijzen op de digitale risico's die ze lopen en de waarde die informatie van Wageningen UR heeft voor de buitenwereld. Naast de demonstratie zijn er onder meer lezingen van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) over spionage en van de afdeling Digitale opsporing van de politie over cybercriminaliteit.

Begin oktober trapte zo'n 15 procent

van de medewerkers nog in een veiligheidstest van IT. Zij openen een verdachte e-mailbijlage waarna ze een waarschuwing-filmpje te zien kregen. Bij een echte dreiging zou hun computer op dat moment geïnfecteerd raken met een virus. Het is de derde keer dat IT zo'n test uitvoert. Eerder gaf bijvoorbeeld 20 procent van de aangeschreven medewerkers en studenten zijn inlognaam en wachtwoord af op een onbekende website. **RR**

ALLEEN STERKERE SMAAK VERHOOGT EETLUST NIET

- 5 tot 10 procent zelfstandige ouderen ondervoed
- Naast smaak ook letten op uiterlijk en textuur

Ouderen waarderen voeding waarschijnlijk beter als verschillende aspecten zoals textuur, smaak en uiterlijk tegelijkertijd worden verbeterd. Dit schrijven Esmée Doets en Stefanie Kramer, onderzoekers bij Food & Biobased Research, in een overzichtsstudie in het tijdschrift *Food Quality and Preference*.

Van alle thuiswonende ouderen zonder thuiszorg eet zo'n 5 tot 10 procent structureel te weinig, zegt Doets. In bejaarden- en verzorgingstehuizen blijkt ondervoeding – het binnenkrijgen van te weinig energie en eiwit – een probleem voor 20 procent van de bewoners. Daarbuiten bestaat nog een onbekende groep met 'kwalitatieve ondervoeding'. Tekorten aan specifieke voedingsmiddelen als vitamine

B12, vitamine D komen ook regelmatig voor.

Onderzoekers proberen daarom al langer voedingsmiddelen aantrekkelijker te maken voor ouderen. Zonder veel resultaat, blijkt uit de overzichtsstudie van Doets en Kremer. Dat komt volgens hen doordat veelal wordt ingezet op sterkere smaken. Maar het toevoegen van hogere concentratie smaakstoffen blijkt eten niet per se aantrekkelijker te maken voor ouderen. 'Ik zou liever inzetten op het verrijken van meerdere sensorische aspecten tegelijk', zegt Doets. Denk hierbij aan aardappel-puree met extra groene kruiden. Dat zorgt voor een rijkere smaak én ziet er beter uit. Een eerste onderzoek liet zien dat die ingreep wel zorgde voor meer waardering.

Ook omgevingsfactoren kunnen zorgen voor een betere waardering. Zo bepalen de verpakking van een product en de herinneringen die aan een product kleven mede hoe goed dit wordt gewaardeerd.

Maar ook factoren als eetlocatie en -gezelschap hebben hun impact. Helaas, zegt Doets, is veel van het onderzoek hierover gericht op jongvolwassenen, terwijl uitkomsten

mogelijk anders zijn voor ouderen. Pas nu de samenleving vergrijst, neemt de belangstelling voor ouderen toe. 'Bedrijven zien nu het nut hiervan in.' **RR**

ETHIOPISCHE BOER GEEFT BODEM TE WEINIG TERUG

- Plantenresten gebruikt als veevoer
- Mest dient als brandstof

De bodemvruchtbaarheid in Ethiopië holt achteruit, omdat de boeren veel te weinig mest en plantenresten als bodemverbeteraar gebruiken. Ze gebruiken de meeste mest als brandstof en plantenresten als veevoer. Dat blijkt uit onderzoek van Abebe Nigussie, gepubliceerd in *Waste Management*.

Nigussie, verbonden aan de sectie Bodemkwaliteit, onderzocht wat Ethiopische boeren en tuinders doen met de afval- en reststromen op hun bedrijf en welke effecten dit heeft op de bodemvrucht-

baarheid. Daartoe interviewde hij 220 boeren en telers van sierplanten. De boeren gebruiken maar liefst 80 procent van de mest op het bedrijf als brandstof en 85 procent van de plantenresten als veevoer. Ook verkopen ze een deel van

hun afvalstromen. Daardoor blijft hooguit 10 procent van de mest en het plantaardig afval over voor bodemverbetering. De sierplantentelers gebruiken zo'n 40 procent van de afvalstoffen voor bodemverbetering. Ook dat is te weinig om de

vaak al geringe bodemvruchtbaarheid op peil te houden, constateert Nigussie.

Om ervoor te zorgen dat er meer mest en plantaardig afval wordt ingewerkt in de bodem in Ethiopië, moeten er onder meer duurzame alternatieven komen voor mest als brandstof en plantenresten als veevoer. Zonnepanelen kunnen de mest vervangen als energiebron, maar ander veevoer is niet beschikbaar.

Een andere mogelijke oplossing is het gebruik van stedelijk afval. Nu eindigen veel voedingsstoffen in de stad op de stortplaats. De boeren moeten meer gebruikmaken van dit afval om de bodem op het platteland te verrijken, adviseert Nigussie. **AS**

FOTO: NICK FOX/SHUTTERSTOCK.COM

VOGELS KIJKEN NIET OP VAN DRONE

- **Droneproef ter voorbereiding op kwelderproject**
- **Slibmotor moet groei kwelder versnellen**

Drones zijn in principe een mooi middel om de natuur van de Wadden in de gaten te houden. Maar is dat niet storend voor vogels? Het lijkt mee te vallen, blijkt uit een eerste proef van marien ecooloog Martin Baptist van Imares.

Baptist liet een drone op honderd meter hoogte vliegen boven een drooggeval- len stukje wad voor de kust bij het buurtschap Koehoal, ten noorden van Harlingen. Vanaf de dijk werden de vogelbewegingen voor, tijdens en na de dronevlucht in de gaten gehouden. Het resultaat: de drone had niet of nauwelijks waarneembaar effect op het gedrag van de vogels op het wad. 'Op deze plek en op dit moment tenminste niet', zegt Baptist. Wat een drone doet bij grote hoeveelheden vogels is bijvoorbeeld niet duidelijk. 'Op 800 tot 1200 meter van de dijk foerageerden wadvogels in hoge dichtheden. Onze dronevluchten gingen tot 500 meter uit de dijk.'

Dat de proef bij Koehoal plaatsvond, heeft een reden. Op deze plek gaat vol-

gend jaar het project slibmotor van start. De slibmotor gaat slib uit de haven van het naburige Harlingen gebruiken om de kwelder bij Koehoal te laten groeien. Baptist is projectleider van dit bouwen met de natuur. 'Jaarlijks wordt een miljoen kuub schoon slib uit de haven gebaggerd. Dat slib is een prima bouwstof om kwelders te laten groeien.'

De slibmotor is daarmee een variant op de zandmotor waarmee voor de Zuid-Hollandse kust een schiereiland is gemaakt ten behoeve van de kustverdediging. De bedoeling is om slib in de buurt van de kwelder te verspreiden, waarna de natuur het verdere werk doet. De natuurlijke opslibbing van de kwelder zal daardoor naar verwachting verdubbelen van de huidige 1-2 centimeter per jaar naar 2-4 centimeter.

Drones moeten dit groeiproces met fotogrammetrie nauwkeurig gaan volgen. Baptist: 'Met fotogrammetrie vlieg je diverse keren over een object dat je fotografeert. Dat levert foto's op die het object vanuit verschillende hoeken laten zien. Met wat rekenwerk kun je zo de hoogte van dat object bepalen.' Met de drone bij Koehoal is zo'n gedetailleerd digitaal terreinmodel gemaakt. De slibmotor gaat volgend jaar september van start. **RR**

FOTO: IMARES

Onderzoek met drones op de Wadden: vertoeven op een winderige dijk en turen op beeldschermen.

VISIE <<

'Verband bewerkt vlees en kanker al bekend'

Het eten van bewerkt vlees als ham en worst vergroot de kans op kanker, meldde IARC, een agentschap van Wereldgezondheidsorganisatie WHO, deze week. Het rapport zorgde voor enorme ophef in Nederland. Toch is dit verband al veel langer bekend, zegt Ellen Kampman, hoogleraar Voeding en ziekte. Ze vindt het wel waardevol dat de link nogmaals prominent wordt belicht.

FOTO: JAN VAN SCHOONHOVEN

Is het opmerkelijk dat de WHO nu dat rapport publiceert?

'Natuurlijk is dit verband niet nieuw, we weten dit al jarenlang. Toch is het goed dat andere experts de literatuur nog eens goed hebben bekeken en dat hier hetzelfde uit komt. Ook maakt het uit dat een invloedrijke organisatie als de WHO dit meldt.'

De resultaten worden hier en daar verkeerd begrepen. Rood en bewerkt vlees wordt opeens voorgesteld even gevaarlijk te zijn als asbest of roken.

'Die verwarring zie ik ook om me heen. Beide zaken zitten weliswaar in dezelfde categorie, maar die categorie zegt alleen iets over de sterkte van het bewijs en vertellen niet hoe kankerverwekkend iets is. Rood vlees is zeker niet zo gevaarlijk als roken.'

Verandert het rapport nog iets aan onze adviezen voor gezonde voeding?

'Nee, de aanbeveling blijft om maximaal 500 gram rood vlees per week te eten. Dat is maximaal vijf keer rood vlees per week. Ook moet je proberen de inname van bewerkt vlees zo laag mogelijk te houden. Die aanbeveling probeer ik al jaren voor het voetlicht te brengen en het is fijn dat dit nu zulke brede aandacht krijgt.'

Is ook duidelijk waarom vlees de kans op kanker verhoogt?

'Het lijkt erop dat heemijzer uit rood vlees de darmwand kan beschadigen. Ook in Wageningen is hier onderzoek naar gedaan, bijvoorbeeld in de huidige groep van Sander Kersten. Ook de manier waarop we thuis ons vlees behandelen, maakt uit. In zwartgeblakerd vlees ontstaan stoffen die je ook in sigarettenrook vindt. Gelukkig bleek uit een experiment dat we in Ede deden dat Nederlanders niet van zulk doorbakken vlees houden. Houden zo!' **RR**

GELE RIVIER IN CHINA IS GEEN MODDERSTROOM MEER

- **Koning bekijkt aanpak erosie Loess Plateau**
- **Kaal landschap in vijftien jaar weer groen**

In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw was het Loess Plateau, het bovenstroomse deel van de Gele Rivier in China, het meest geërodeerde gebied ter wereld. De rivier ontleent er zelfs haar naam aan. 'De sedimentlast liep soms wel op tot een kilo per liter water. Het was eigenlijk meer een modderstroom', zegt hoogleraar Bodemfysica en landmanagement Coen Ritsema. Deze week, tijdens het bezoek van de Nederlandse handelsmissie aan China, liet hij koning Willem-Alexander zien hoe de erosie tot staan is gebracht.

Samen met het Institute for Soil and Water Conservation (ISWC) en andere Chinese en Europese partners ging Ritsema midden jaren negentig aan de slag. Ze brachten de hydrologische en bodemkundige processen in kaart die ten grondslag liggen aan de hevige erosie en deden aanbevelingen over de inrichting van stroomgebieden

en de conservering van bodem en water. Ritsema: 'Landbouw op de steile hellingen van het Loess Plateau kun je beter vermijden, evenals loslopende geiten die alles kaalvreten.'

Sinds dat eerste project is er een doorlopende samenwerking ontstaan tussen Wageningen UR en het ISWC in Yangling. De projecten werden steeds groter en mondialer. Ritsema: 'In een relatief korte tijd van vijftien jaar is het sterk gedegradeerde en kale landschap hergroend en teruggebracht in natuurlijke toestand. De sedimentlast van de Gele Rivier is dramatisch teruggelopen. Het gebied oogt totaal anders.'

De langdurige samenwerking werd op dinsdag 27 oktober, tijdens het bezoek van de Nederlandse handelsmissie, bekrachtigd met een Memorandum of Understanding. Ondanks het succes houdt het onderzoek namelijk niet op. 'De erosie is verminderd', legt Ritsema uit, 'maar één van de gevolgen van die hergroening is dat er benedenstrooms nu minder rivierwater beschikbaar is. Terwijl de vraag naar water juist voortdurend stijgt.' **© RK**

Wuqi County, onderdeel van het Loess Plateau, voor en na de aanpak van de erosie.

FOTO'S: WU ZONGKAI

VERSPREIDERS WESTNIJLVIRUS PAREN IN ONZE SLAAPKAMER

- **Hybride mug kan virus direct overdragen**
- **Vogels in Noord-Europa vooralsnog niet besmet**

De twee muggentypes die het dodelijke westnijlvirus overdragen op vogels en mensen, komen beide voor in onze slaapkamer en paren met elkaar, ontdekte promovendus Chantal Vogels. Dat maakt de kans op

een virusbesmetting groter.

Het westnijlvirus, afkomstig uit Afrika, is aan een opmars bezig vanuit Zuid-Europa, maar heeft Nederland nog niet bereikt. De meeste mensen worden niet ziek van het virus, maar zieken en ouderen kunnen griep krijgen en een paar procent wordt levensgevaarlijk ziek. Het virus wordt verspreid door de bekende huissteekmug die ons regelmatig uit de slaap houdt. Die heeft twee biotypen, *Culex pipiens*

pipiens en *Culex pipiens molestus*. *Pipiens* heeft een voorkeur voor vogels als gastheer en overwintert bovengronds. *Molestus* steekt zoogdieren, waaronder mensen, en zit 's winters bij voorkeur onder de grond. In Nederland zit ie bijvoorbeeld in de Amsterdamse metro.

Vooralsnog steken beide muggentypes ons wel, maar dragen ze nog geen virus over. Dat komt doordat er geen besmette vogels in Nederland voorkomen én de twee

muggentypes niet met elkaar kruisen, zo was de gedachte. Maar Vogels heeft nu aangetoond dat beide biotypen wel degelijk kruisen. 6 tot 15 procent van de muggen die ze ving of toegestuurd kreeg door particulieren bleek een kruising te zijn van *pipiens* en *molestus*. Die hybriden zijn gevaarlijk, want die kunnen het virus mogelijk direct overdragen van vogel op mens. Hierdoor moet de risicobeoordeling voor het westnijlvirus worden aangescherpt. **© AS**

Online werd er aanstoot genomen. Aan naaktschilderijen, aan twitterbijeenkomsten en aan foute studiebenamingen. Ook een mening? Discussieer online mee of mail naar resource@wur.nl.

REACTIES OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

DE NAAKTE WAARHEID

Een expositie met felrealistische naaktschilderijen in Impulse zorgde voor klachten. De klagers vinden een ontvangstruimte geen plek voor uitdagende kunstwerken.

Online zeggen mensen vooral rond lunchtijd last te hebben van de beelden. 'Ook niet de meest smakelijke beelden voor een in een kantine', zegt **Whut**, doelend op het naastgelegen Restaurant van de Toekomst. De kunstwerken kunnen overigens ook op enthousiasme rekenen. **Promovendus** vindt het mooi dat de manager van Impulse de grenzen opzoekt. 'Juist binnen een universiteit moet je niet willen dat elke potentieel aanstootgevende uiting wordt vermeden.' **JH** valt hem of haar bij. Nederlanders moeten niet angstig zijn af en toe iemand te beledigen als ze zich normaal uiten. Een laffe houding vindt hij dat. Toch overheersen online de tegenstanders. Zo vindt **Ed** dat de beelden hem zes weken lang worden opgedrongen. Het opwekken van discussie vindt hij geen legitiem doel. 'Onder het mom van een discussie

losmaken, hang je dan ook de foto's uit oorlogsgebieden op waar kapotgeschoten lichamen op straat liggen?' Enfin, het was nog lang onrustig. Die discussie werd gesloten door **Wakker Vlees** die nauwelijks met argumenten kwam, maar wel heel eerlijk was. 'Niemand zit toch op een foto van een verlepte bejaarde in een bad te wachten als je lekker probeert te eten?'

TWITTER IS TRENDING?

Wageningen UR hield een interactieve twittermasterclass over voedselvoorziening, die live werd uitgezonden. Over het nut en de hoeveelheid dialoog die tot stand kwam, lopen de meningen uiteen.

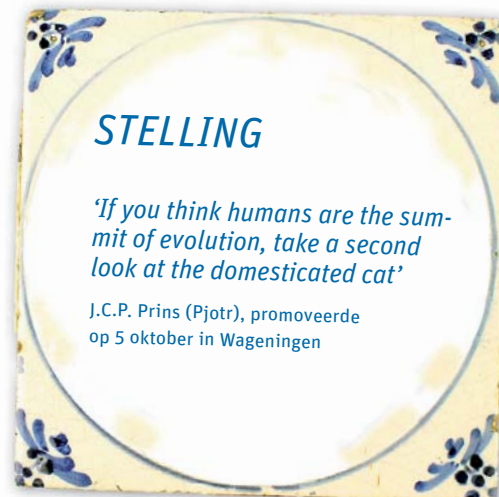
Twitter, Twitter, Twitter, moppert **Sam**. 'Het is en blijft ook gewoon een gimmick, dit soort onzin.' Meer mensen mopperen over hobbyende 'communicatieclubjes' die zich niet afvragen waar hun publiek op zit te wachten. **Erik Toussaint** vindt het een flauwe manier om alle vernieuwing af te serveren. 'Ik weet me nog te herinneren dat ze ook zoiets riepen toen de eerste websites in de lucht kwamen. Ik snap je reactie dus, ik wil ook graag eerst zien dan geloven. Maar soms moet je ook gewoon iets durven.' En de eerste dappere dodo die tegen het gemopper ingaat krijgt direct bijval. **Peter van de Broek** leek het een bijzonder interessante bijeenkomst. Hij had er graag eerder over gehoord. En **Peter D** schrijft: 'Ik was er ook bij. Interessant fenomeen en het kan in de toekomst misschien wel werken. Nu stond het nog in de kin-

derschoenen en hielden we vooral elkaar bezig.' Leuk om te horen. We twitteren!

LIEFDE VOOR LIFTEN

Studievereniging Alchimica gaat in twee- en drietallen naar Leuven liften. Ze wilden wel weer eens een spannende activiteit organiseren.

De post op Facebook zorgt meteen voor ophef omdat Resource de leden ten onrechte als Microbiologen betitelt. Dat is tegen het zere been. In een kunstwerk op de campus werd onlangs al gesproken van 'molecularie' wetenschappen. Gelukkig wordt het allemaal snel bijgelegd. Online geven mensen aan de liftreis een superidee te vinden. 'Liften in België is prima te doen', zegt **Lifter**. 'Zelf laatst nog gedaan. Beter dan in Nederland. Ook **Marlies** vindt het een leuk plan, maar hoe origineel is dit nou eigenlijk dat Resource erover schijft? 'De christelijke verenigingen in Wageningen organiseren al jaren liftweekenden.' **RR**

Mooie cijfers voor Wageningen onderzoek

De onderzoekskwaliteit van deze universiteit wordt steeds hoger, afgaande op het oordeel van de visitatiecommissies. Ze beoordelen maar liefst twintig leerstoelgroepen als 'excellent'. Reden voor blijheid. Al kun je ook de vraag stellen of de visitatiecijfers aan inflatie onderhevig zijn.

tekst: Albert Sikkema

Eens in de zes jaar komen zo'n zestig buitenlandse wetenschappers naar Wageningen om de onderzoekskwaliteit te beoordelen. Ze krijgen van tevoren een dik pak papier van de onderzoeksschool en bijbehorende leerstoelgroepen – de zelfevaluatie – en praten gedurende een vierdaags bezoek met onderzoeksdirecteuren, hoogleraren, wetenschappelijke staf en promovendi. Daarna doen ze aanbevelingen aan de scholen en beoordelen ze de groepen op hun wetenschappelijke kwaliteit, maatschappelijke relevantie en levensvatbaarheid. Een goede beoordeling geeft de hoogleerbaar wetenschappelijk aanzien en kan helpen om nieuwe onderzoekaanvragen gehonoreerd te krijgen. Lage cijfers leiden tot lastige vragen van het management en een bescheiden positie op de wetenschappelijke apenrots.

Bij de nieuwste beoordeling springen een paar dingen in het oog. Zo wezen de internationale vakbroeders ditmaal twintig excellente Wageningse groepen aan. Zes jaar geleden waren dat er nog negen. Zes jaar geleden zaten de meeste excellente groepen in de onderzoekscholen Experimental Plant Sciences (EPS) en Voedings-, Levenmidde-len- en Agrotechnologie en Gezondheid (VLAG). Dit jaar zitten er excellente groepen in bijna alle onderzoekscholen. Alleen het Wageningen Institute of Animal Sciences (WIAS) heeft geen groep met een excellente beoordeling op alle drie de criteria.

NIET VERGELIJKEN

Dit zegt echter niet dat WIAS er slechter voorstaat dan de andere scholen. De beoordelingen van de onderzoekscholen laten zich onderling eenvoudigweg niet vergelijken.

Om te beginnen zijn de dierwetenschappers aanwijsbaar strenger beoordeeld dan andere onderzoekscholen. De WIAS-commissie gaf alleen een 1 (excellent) als een groep 'een van de meest invloedrijke onderzoeksgroepen in de wereld is op dit specifieke onderzoeksveld'. 'We denken dat andere commissies minder strikt zijn', schrijft commissievoorzitter Barbara Cannon in het rapport.

Ook de commissie die EPS heeft beoordeeld, is streng in de leer. Tijdens de mondelinge presentatie in juni toonde de commissievoorzitter zijn irritatie, omdat de zelfevaluatie te laat was aangeleverd en de commissie te weinig tijd had. Al vóór de cijfers werden uitgedeeld, stond EPS met 0-1 achter.

'De groepen die de vorige keer een slechte score haalden, zijn verbeterd of verdwenen'

Andere commissies waren juist in opperbeste stemming. 'Het eten was voortreffelijk en dit is de meest uitzonderlijke onderzoekschool die we ooit hebben gezien', juichte commissievoorzitter Volkmar Wolters over de school Production Ecology and Resource Conservation (PE&RC). Zijn commissie was 'aangenaam verrast' door het hoge niveau. Alan Irwin, die de Wageningen School of Social Sciences (WASS) beoordeelde, was 'zeer onder de indruk' van de unieke positie van de sociale wetenschappen in de context van een life sciences universiteit. 'You are ahead of the game.' Kijk, dan sta je met 1-0 voor.

Een ander opvallend verschil betreft het belang dat commissies hechten aan het binnenhalen van kwaliteitsbeurzen – Veni's, Vidi's en Vici's van NWO en ERC-grants van de EU. Voor de ene commissie is dat wel een voorwaarde voor wetenschappelijke excellentie, voor de andere niet. Dat komt omdat het per vakgebied verschilt hoe bijzonder het binnenhalen van zo'n kwaliteitsbeurs is. Daarom wilden de commissies nagaan hoe een Wageningse groep presteert ten opzichte van buitenlandse groepen op dat vakgebied. Aan de hand van deze benchmark moet dan blijken hoe bijzonder een Nature-publicatie of ERC-grant is. Juist in die internationale vergelijking komen veel Wageningse groepen goed voor de dag. Veel

groepen hebben zich verbeterd ten opzichte van zes jaar geleden. Die groepen hebben de adviezen van de vorige commissie ter harte genomen en hun papers in betere tijdschriften gepubliceerd.

INFLATIE

Johan van Arendonk, Dean of Science van de universiteit, is zeer tevreden over de uitkomsten. 'In grote lijnen hebben we het uitstekend voor elkaar. De begeleiding van de promovendi is uitstekend en de wetenschappelijke staf is toegewijd, constateren alle commissies.' Bovendien hebben veel groepen hard gewerkt om de kwaliteit te verbeteren, constateert Van Arendonk. 'De groepen die de vorige keer een slechte score haalden, zijn verbeterd of verdwenen.'

Toch kun je ook beredeneren dat er kwaliteitsinflatie heeft plaatsgevonden. Maar liefst twintig van de negentig Wageningse groepen zijn excellent. Misschien is dat logisch, gelet op de hoge scores van Wageningen UR in de internationale rankings, maar wellicht is het ook overdreven. Groepen die drie keer een 2 krijgen, zijn volgens de regels 'zeer goed', maar vormen wel de middenmoot in de lijstjes. Geen enkele groep krijgt een onvoldoende – een 4 – voor kwaliteit en relevantie, maar uit de toelichting kun je opmaken dat een 3 – officieel: 'goed' – eigen-

EEN TOPGROEP SMEDEN IN ZES JAAR

Zes jaar geleden kreeg de leerstoelgroep Bestuurskunde nog een lage beoordeling van de internationale visitatiecommissie. Dit jaar is ze excellent. Wat is het geheim? Hoogleraar Katrien Termeer legt uit.

'Toen we de vorige keer werden beoordeeld, waren we drie jaar oud. We hadden wel onderzoekideeën, maar konden niet veel aantonen. Dus kregen we een 3 voor onderzoekskwaliteit en maatschappelijke relevantie. De groep was een paar dagen teleurgesteld, maar toen zeiden de jonge medewerkers: kom op, de volgende keer zijn we excellent. En dat voornemen is uitgekomen.

We zijn strategischer gaan publiceren, alleen in tijdschriften met een hoge impact factor. Daarbij lukte het om zowel te publiceren in de basistijdschriften – voor bestuurskundigen – als in de interdisciplinaire tijdschriften op het gebied van voedsel en klimaat. Zodat we in beide werelden een bijdrage gingen leveren. Ook zorgden we ervoor dat we onze projecten in dialoog met beleidsmakers en het bedrijfsleven gingen opzetten, zodat de maatschappelijke relevantie in feite was ingebakken in het project.

Cruciaal was verder dat de groep tot een gezamenlijk theoretisch verhaal kwam. Zes jaar geleden hadden de stafmedewerkers ieder hun eigen bestuurskundige theorie. We hebben nu een gezamenlijk theoretisch model waarin we aangeven waaraan de governance van de vraagstukken die wij bestuderen moet voldoen. Dat helpt enorm, omdat we nu samen werken aan een gemeenschappelijk verhaal.'

lijk een bespreekgeval is. Soms is zo'n 3 het gevolg van een hoogleraarswissel, een trage opvolging of een koerswijziging – commissies houden daar niet van. Maar soms is er meer aan de hand: een gedateerde onderzoekslijn, te klein, te weinig publicaties en promovendi, geen talent in de tenure track. Dat zijn aanwijzingen dat het predicaat 'goed' eigenlijk niet meer goed genoeg is.

LESSEN

Maar of een groep nu excellent, zeer goed of goed is, alle groepen krijgen verbeterpunten van de commissie. Als je die adviezen groe-

peert, dan zijn er algemene lessen te trekken voor de universiteit. Zo wijzen meerdere commissies erop dat relatief veel van de aangenomen promovendi en postdocs in Wageningen zijn opgeleid. Is deze 'inteelt' terecht of zien we betere, externe kandidaten over het hoofd? Van Arendonk: 'De vraag is of we de beste promovendi en postdocs binnenhalen. Om dat te bereiken, moet je open werven, en meer doen dan het plaatsen van een advertentie.'

Ook adviseren de commissies dat de leerstoelgroepen meer gaan samenwerken om nieuwe kennisvelden te onderzoeken en impact te realiseren. En de promovendi moe-

ten leren om hun onderzoek in een breder wetenschappelijk en maatschappelijk plaatje te plaatsen.

Tot slot kan de maatschappelijke relevantie van het Wageningse onderzoek verder toenemen. Van Arendonk: 'Veel groepen hebben geworsteld met de vraag hoe ze hun maatschappelijke relevantie in beeld konden krijgen. De commissies zeggen: dat betekent niet dat je toegepast onderzoek moet doen. Je moet juist fundamenteel onderzoek doen, in afstemming met de maatschappij, want die heeft juist behoefte aan fundamentele kennis. Daar moet je dus in blijven investeren.' **B**

TOPPERS, STIJGERS EN ACHTERBLIJVERS

We mogen de leerstoelgroepen niet met elkaar vergelijken, maar wel met zichzelf. Daarom hebben we de cijfers van zes jaar geleden vergeleken met de meest recente cijfers. Zes toppers van zes jaar geleden hebben hun toppositie gehandhaafd: Microbiologie (hoogleraar Willem de Vos), Entomologie (Marcel

Dicke), Nematologie (Jaap Bakker), Plantaridge productiesystemen (Ken Giller), Voeding & genomics (Sander Kersten) en Evolutionaire biologie (Ben Scheres).

Dan heb je twaalf groepen die zich hebben opgewerkt tot topper. Dat zijn Moleculaire biologie (Ton Bisseling), Bosecologie (Frits Möhren), Natuurbeheer (Frank Berendse), Levensmiddelenchemie (Harry Gruppen), Procestechnologie (Remko Boom), Organische chemie (Han Zuilhof), Fysische chemie en soft matter (Jasper van der Gucht), Toxicologie (Ivonne Rietjens), Educatie- en competentiestudies (Martin Mulder), Besliskunde en logistiek (Jack van der Vorst), Bestuurskunde (Katrien Termeer) en Aquatische ecologie (Marten Scheffer). Als we de halve punten in de WIMEK-beoordeling van 2014 naar boven afronden, horen ook Milieubeleid (tot voor kort Arthur Mol) en Milieu-microbiologie (Fons Stams) tot deze topgroepen.

Maar wie hebben de meeste vooruitgang geboekt ten opzichte van zes jaar geleden? Dan komt bijvoorbeeld Farming systems ecology (Pablo Titttonell) in beeld. Zes jaar geleden bungelde die groep bijna onderaan met een magere 3 voor wetenschappelijke kwaliteit en relevantie. In de nieuwe lijst stijgt de waardering op alle fronten. Niemand heeft echter meer progressie geboekt dan Bestuurskunde (Katrien Termeer). In 2009 behoorde deze groep tot de mindere goden in Wageningen, dit keer is ze excellent.

Uiteraard zijn er ook groepen die minder goed uit de verf komen. Biosystematiek (Erik Schranz) zit nog steeds in de achterhoede, net als Huisoudsociologie (Hilde Bras) en Huisoudeconomie (Gerrit Antonides). Landgebruik (Adri van den Brink) haalt slechtere cijfers dan 6 jaar geleden en de groepen Voedselkwaliteit (Vincenzo Fogliano) en Informatietechnologie (Bedir Tekinerdogan) kampen met opstart- of omschakelproblemen.

ONDERZOEKSCHOOL PERC

leerstoelgroep	hoogleraar	kwaliteit	relevantie	levensvatbaar
Forest Ecology	Möhren	1	1	1
Nature Conservation	Berendse	1	1	1
Plant Prod. Systems	Giller	1	1	1
GIS & Remote Sensing	Bregt	1	1	2
Mathematics	Molenaar	1	1	2
Resource Ecology	Prins	1	1	2
Soil Biology & Quality	Brussaard	1	1	2
Horticulture	Marcelis	1	2	1
Crop Systems Analysis	Struik	2	1	2
Farming Syst. Ecology	Titttonell	2	1	2
Farm Technology	Van Henten	2	2	2
Soil Geography	Wallinga	2	2	2

ONDERZOEKSCHOOL WIAS

leerstoelgroep	hoogleraar	kwaliteit	relevantie	levensvatbaar
Animal Breeding & Genetics	Van Arendonk	1	2	2
Experimental Zoology	Van Leeuwen	1	2	2
Host-Microbe Interactions	Wells	1	2	3
Adaptation Physiology	Kemp	2	2	2
Animal Nutrition	Hendriks	2	2	2
Animal Production Systems	De Boer	2	2	2
Cell Biology & Immunology	Savelkoul	2	2	2
Aquaculture & Fisheries	Verreth	2	2	3
Behavioural Ecology	Naguib	2	2	3
Human & Animal Physiology	Keijer	2	2	3
Veterinary Epidemiology	De Jong	2	2	3

ONDERZOEKSCHOOL VLAG

leerstoelgroep	hoogleraar	kwaliteit	relevantie	levensvatbaar
Food Chemistry	Gruppen	1	1	1
Food Process Engineering	Boom	1	1	1
Microbiology	De Vos	1	1	1
Organic Chemistry	Zuilhof	1	1	1
Phys. Chemistry & Soft Matter	Van der Gucht	1	1	1
Nutrition, Metabolism & Genetics	Kersten	1	1	1
Toxicology	Rietjens	1	1	1
Nutrition & Health	Kok	1	1	2
Nutrition & Epidemiology	Van 't Veer	1	1	2
Physics & Phys. Chemistry	Van der Linden	2	1	3
Sensory Science	De Graaf	2	1	3
Synthetic Biology	Martins dos Santos	2	2	1
Food Microbiology	Zwietering	2	2	2
Biobased Chemistry	Bitter	2	2	2
Bionanotechnology	Velders	-	-	2
Bioprocess Engineering	Wijffels	2	2	3
Nutrition & Pharmacology	Witkamp	2	2	3
Food Quality & Design	Fogliano	3	2	2

ONDERZOEKSCHOOL WASS

leerstoelgroep	hoogleraar	kwaliteit	relevantie	levensvatbaar
Education Studies	Mulder	1	1	1
Operations Research & Logistics	Van der Vorst	1	1	1
Public Administr. and Policy	Termeer	1	1	1
Business Economics	Oude Lansink	1	1	2
Forest & Nature Conservation	Arts	1	1	2
Rural & Environm. History	Frankema	1	1	2
Management Studies	Omta	1	2	1
Marketing & Consumer Behaviour	Van Trijp	1	2	1
Development Economics	Bulte	2	1	1
Cultural Geography	Minka	2	1	3
Agricultural Economics	Wesseler	2	2	1
Strategic Communication	Feindt	2	2	1
Water Resource Management	Hellegers	2	2	1
Knowledge Technology Innovation	Leeuwis	2	2	1
Philosophy	Verweij	2	2	1
Law and Governance	Van der Meulen	2	2	2
Rural Sociology	Wiskerke	2	2	2
Sociology of Development	Büscher	2	2	2
Health & Society	Koelen	3	1	3
Sociology of Consumption	Bras	3	2	3
Economics of Consumption	Antonides	3	3	3
Information Technology	Tekinerdogan	3	3	4
Land Use Planning	Van den Brink	3	3	3

ONDERZOEKSCHOOL EPS

leerstoelgroep	hoogleraar	kwaliteit	relevantie	levensvatbaar
Entomology	Dicke	1	1	1
Molecular Biology	Bisseling	1	1	1
Nematology	Bakker	1	1	1
Plant Dev. Biology	Scheres	1	1	1
Phytopathology	Thomma	1	1	2
Biochemistry	De Vries	1	2	1
Genetics	Zwaan	1	2	2
Plant Physiology	Bouwmeester	2	1	1
Biophysics	Van Amerongen	2	1	2
Plant Breeding	Visser	2	1	2
Virology	Van Oers	2	2	2
Bioinformatics	De Ridder	2	2	3
Cell Biology	Janson	2	2	3
Biosystematics	Schranz	3	2	3

Entomology, Nematology, Genetics, Plant Breeding en Virology zitten ook in de onderzoeksschool PERC

NIEUWE PUNTENTELLING

De visitatiecommissies hanteerden deze keer een nieuwe puntentelling. Voorheen gold een 5 als excellent, een 4 als zeer goed, een 3 als goed, een 2 als voldoende en een 1 als onvoldoende. In de nieuwe opzet is 1 excellent, 2 zeer goed, 3 goed en 4 onvoldoende. De categorie voldoende is geschrapt. Verder zijn twee categorieën, wetenschappelijke kwaliteit en wetenschappelijke productiviteit, nu samengevoegd.

ONDERZOEKSCHOOL WIMEK

leerstoelgroep	hoogleraar	kwaliteit	relevantie	levensvatbaar
Aquatic Ecology	Scheffer	5	5	5
Environm. Policy	Mol	5	5	4,5
Environm. System Analysis	Leemans	5	5	4
Environm. Microbiology	Stams	5	4,5	5
Meteorology	Holtslag	5	4	4,5
Environm. Technology	Rijnaarts	4,5	4,5	5
Earth System Science	Leemans	4,5	4	4,5
Soil Physics	Ritsema	4	4,5	4,5
Environm. Economics	Van Ierland	4	4	4
Hydrology	Uijlenhoet	4	4	4
Soil Chemistry	Comans	4	4	3,5
Landscape Architecture	Van den Brink	3,5	4	4

Wimek werd vorig jaar beoordeeld volgens de oude regels (zie kader Nieuwe puntentelling). In deze tabel ontbreekt het cijfer voor wetenschappelijke productiviteit.

ACHTERBLIJVER

Als de eerste opstaat, is er nog niks aan de hand. Een paar uitslovers zitten er altijd bij. Maar zodra er massaal geklepper van stoeltjes begint te klinken, kan zomaar de vertwijfeling toeslaan bij de achterblijvers. Is de rest echt nu al klaar?! De eerste tentamenweek van het academisch jaar zit er weer op. In diverse collegezalen, zoals hier in Orion, zaten studenten over opgaven gebogen. En ook in sporthal de Vlinder, bij scholengemeenschap Pantarijn, werden ditmaal tentamens afgenomen. In sporthal de Bongerd was het vanwege de bouw van de nieuwe sporthal te lawaaiig. LdK / foto Sven Menschel

Op het spoor van de

Boktorren die uitvliegen laten sporen na in hun kraamkamer. Promovendus Paul Copini leest die sporen in jaarringen van bomen en kan zeggen wanneer de boktor is geboren. Een oordeel met gewicht.

tekst: Roelof Kleis / foto: Paul Copini en Peter Groenendijk

‘Copini, natuurarchivaris’ zou het naamkaartje op zijn deur kunnen zijn. Want Paul Copini bestudeert jaarringen. Dat wil zeggen: hij leest jaarringen en interpreteert de geschiedenis aan de hand van de informatie die in de vorm en structuur van die ringen ligt opgesloten. Jaarringen zijn het geheugen van een boom, archieven voor de ingewijden. Paul Copini, op dit moment werkzaam bij Alterra en het Centrum voor Genetisch Bronnen, is zo’n ingewijde. Deze week promoveerde hij bij hoogleraar Frits Mohren (Bosecologie en bosbeheer) op zijn proefschrift *Markers inside wood*.

De sporen waar bosbouwer en geneticus Copini zich vooral mee heeft beziggehouden, zijn die van boktorren. Dat ontstond bij toeval. ‘Mijn studie zou aanvankelijk gaan over de sporen die overstromingen (zie kader) en stuifzanden nalaten in bomen. Wat gebeurt er precies in een boom bij zo’n gebeurtenis? Wat zijn de gevolgen? En kun je aan de hand van jaarringen de geomorfologische geschiedenis van een gebied in kaart brengen?’ Maar net goed en wel onderweg klopte de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) aan de deur. ‘We hebben een esdoorn met gaten erin die mogelijk met de boktor is besmet. Kunnen jullie zeggen waar dat insect uit de boom is gekropen? Hier of in het land van herkomst?’

ALARMBELLEN

Van boktorren worden kwekers, groenbeheerders en overheden heel zenuwachtig. De Oost-Aziatische en Aziatische boktor behoren tot de meest destructieve invasieve insecten van de wereld. Ze vreten bomen van binnenuit letterlijk op. Van nature komen beide soorten voor in Zuidoost-Azië. Maar af en toe duiken ze op in de VS, Canada of Europa. De Oost-Aziatische boktor lukt dat door mee te reizen met geïmporteerde sierbomen. In ons land is dat vooral de Japanse

De Oost-Aziatische boktor lift mee naar Europa met geïmporteerde sierbomen.

esdoorn. Nederland is de grootste importeur ter wereld van de Japanse esdoorn. De Aziatische boktor reist voornamelijk mee in hout dat voor verpakkingen wordt gebruikt.

Als sporen van boktorren worden aangetroffen, gaan alle alarmbellen af. ‘Als blijkt dat de beesten hier zijn uitgevlogen, worden alle bomen in een straal van honderd meter rond de besmette boom preventief gerooid’, legt Copini uit. Een ruim gebied rondom de plek wordt door de inspectie nog jaren in de gaten gehouden. Maar hoe weet je of een uitvlieggat recent is gebruikt? Daar komen de jaarringen om de hoek kijken. Copini: ‘Boktorren laten een uitvlieggat achter van ongeveer een centimeter groot, dat je nog jaren ziet zitten voordat het is overgroeid. Dat uitvlieggat kun je met jaarringonderzoek dateren. De kern van de wetenschappelijke vraag is: hoe precies is zo’n datering. Kun je dat tot op de dag of het uur nauwkeurig aflezen? Zo’n tijdstip is belangrijk omdat de consequenties groot kunnen zijn.’

GATENKAAS

Boktorren leggen hun eitjes in de bast van de boom, vertelt Copini. ‘De larven die uit die eitjes komen, kruipen naar de diepere lagen van de

boom om zich te voeden. Na 2 tot 3 jaar verpopt de larve zich, maakt een uitvlieggat en vliegt uit. In de tussentijd vreet het beestje zich door de hele boom heen. Dat levert een soort gatenkaas op. Boktorren blijven bovendien vaak in dezelfde boom. Ze voeden zich en leggen weer eitjes. Uiteindelijk legt zo’n geïnfecteerde boom het loodje.’

Copini organiseerde zijn eigen door boktorren aangetaste bos. Zonder dat er een boktor aan te pas kwam, overigens. Hij simuleerde uitvliegaten door op verschillende momenten van het groeiseizoen zelf gaatjes in de boom te boren. De reactie van de boom op die verwondingen bracht hij nauwkeurig in beeld en hij vergeleek op het Dendrolab van Wageningen UR de veroorzaakte verwondingen. Daarbij is met name de plek van de verwonding in de jaarring van belang.

LASTIGE GEVALLEN

De resultaten laten zien dat de bepaling minder nauwkeurig is dan verwacht. ‘Er zijn drie periodes in een jaar waarin we de vorming van een uitvlieggat kunnen dateren: voor, net na en tijdens het groeiseizoen’, legt Copini uit. ‘Op de maand nauwkeurig is niet haalbaar. Dat komt door de grote variatie aan jaarringgroei tussen bomen onderling. Je kunt daardoor niet exact bepalen in welke fase van de groei een deel van een jaarring zit. Dan zou je van elke boom afzonderlijk een groeicurve moeten hebben.’

De bepaling is volgens Copini desondanks goed bruikbaar. Regelmatig is hij de afgelopen jaren door de NVWA ingeschakeld om uitspraken te doen over door boktorren aangetast hout. ‘Maar de laatste tijd is het rustig, wat laat zien dat de genomen maatregelen werken. De Plantenziektenkundige Dienst kan deze test inmiddels ook doen. Wij krijgen alleen de lastige gevallen nog. In ons land is de situatie onder controle, maar in Italië en de VS vernielen boktorren op grote schaal de bossen.’

boktor

Dwarsdoorsnede van de stam van een kleine Japanse Esdoorn. De bast is aangevreten (rechtsboven) door de Oost-Aziatische boktor. Het hout is bewerkt om verschillende cellen te kunnen onderscheiden.

ONDER WATER

Onthoudt een eik een overstroming? Oftewel: bestaat er zoiets als een overstromingsjaarring en hoe herken je die in het jaarringenarchief? Copini zette 200 vierjarige eiken op een proefperceel van de Sinderhoeve bij Renkum gecontroleerd onder water. Daarbij werd gevarieerd in zowel de duur van de overstroming (2 tot 6 weken) als het moment in het groeiseizoen. De resultaten zijn opmerkelijk. 'Bomen onder water groeien niet en vormen dus geen jaar-ring', vertelt Copini. 'Maar direct na de overstroming vormt zich een ring met uitzonderlijk kleine houtvaten. Minstens de helft kleiner dan de gebruikelijke houtvaten.'

Het kenmerkende patroon is volgens Copini het onomstotelijke bewijs dat er een overstroming is geweest aan het begin van het groeiseizoen. 'Maar hoe lang die overstroming heeft geduurd, zie je er niet aan af. 'De overstroming kan in de winter al maanden hebben geduurd, voordat ie in het voorjaar is opgenomen in het hout.' Een overstroming in de winter die voor groeiseizoen verdwenen is, wordt helemaal niet 'onthouden'. Collega's van Copini in Duitsland kunnen met deze kennis verder. 'Zij hebben tijdreeksen van jaarringen van eiken die teruggaan tot 8.000 voor Christus. Die zijn daar nu overstromingsrecords mee aan het maken.'

Luisteren naar gevluchte homoseksuelen

Marloes Hofstede en Niko Holstege gaan regelmatig naar asielzoekerscentrum De Leemkuil om te praten met mensen die wegens hun geaardheid zijn gevlucht.

Voor je geaardheid uitkomen levert in Nederland doorgaans weinig problemen op. Elders ter wereld kun je de doodstraf krijgen als je homoseksueel bent. De vrijwilligers van Shout Wageningen, onder wie veel studenten, bieden mensen die zijn gevlucht vanwege hun seksuele voorkeur een luisterend oor.

tekst: Linda van der Nat / foto: Guy Ackermans

Na het eerste gesprek dat Marloes Hofstede had met vluchtelingen in asielzoekerscentrum De Leemkuil in Wageningen, stond ze met trillende handen buiten. 'Twee lesbische zusjes uit Georgië vertelden over een manifestatie waar ze bij waren geweest', vertelt de Wageningse alumna. 'Ze lieten beelden op YouTube zien van een plein, vol met mensen, en een bus in het midden. Ik dacht eerst nog, wat een goede opkomst, maar toen vertelden ze dat de deelnemers aan de manifestatie de bus in waren gejaagd door de mensen op het plein. In de bus werden mensen doodgeslagen, je zag het bloed tegen de ramen spatten. Ik heb die nacht wel even wakker gelegen van hun verhaal. Ik dacht: hoe goed ga ik het trekken als ik dit soort verhalen elke week moet aanhoren?'

Marloes Hofstede, drie jaar geleden afgestudeerd aan Wageningen Universiteit, en biologie-student Niko Holstege zijn vrijwilligers bij Shout, de Wageningse vereniging voor homo's, lesbiennes, biseksuelen, travestieten en transgenders. In het voorjaar van 2013 klopte Vluchtelingenwerk Wageningen aan bij de vereniging, omdat de organisatie hulp nodig had bij de gesprekken met mensen die zijn gevlucht vanwege hun geaardheid.

'Niemand bij Vluchtelingenwerk kon deze mensen goed helpen', zegt Marloes. 'Wij organiseerden op dat moment voorlichting op middelbare scholen, feestavonden en gespreksgroepen voor jongeren die net uit de kast kwamen. Begeleiding van vluchtelingen, daar hadden we geen ervaring mee. We vonden het echter zo belangrijk dat we onze activiteiten hebben uitgebreid.'

LITTEKENS

Shout vormde een supportcommissie die, wanneer er een verzoek komt vanuit Vluchtelingenwerk, naar het asielzoekerscentrum aan de Keijenbergseweg gaat om te praten met homoseksuele vluchtelingen. De gesprekken worden altijd in tweetallen gevoerd, waarbij een van de twee dezelfde geaardheid heeft als de asielzoeker. Marloes: 'Voor de asielzoeker is het fijn om met iemand van hetzelfde geslacht te praten, voor jezelf is het prettig om iemand te hebben om naderhand mee te praten.'

De vrijwilligers van de supportcommissie horen vaak heftige verhalen. Niko: 'Deze mensen zijn verstoten, mishandeld, verkracht, of hun

partner is voor hun ogen vermoord. Een man trok tijdens een gesprek zijn shirt omhoog om de littekens te laten zien van de gruwelijke martelingen die hij heeft ondergaan.'

Inmiddels heeft de vereniging bijna honderd gesprekken gevoerd, voornamelijk met mensen uit Uganda, Iran, Rusland en Nigeria, waar homoseksualiteit niet wordt geaccepteerd of zelfs strafbaar is. Niko: 'We beginnen onze gesprekken meestal met uitleggen hoe de situatie in Nederland is. Dat homoseksuelen hier rechten hebben en dat ze niet bang hoeven zijn voor de politie. Dat is echt een openbaring voor veel vluchtelingen.'

Marloes vult aan: 'Soms is de angst zo groot

'Dat homoseksuelen hier rechten hebben, is een openbaring voor ze'

dat ze nog steeds hun verhaal niet durven te doen. Maar meestal zijn ze anderhalf uur alleen maar aan het woord. Ze lopen dan helemaal leeg en je krijgt er geen speld tussen. Het is als het ware hun coming out en dat is mooi om te zien. Voor veel vluchtelingen zijn de gesprekken met ons het eerste moment waarop ze vrijuit kunnen spreken over hun geaardheid. Sommigen zijn heel dankbaar, die knuffelen je na zo'n gesprek helemaal plat, voor anderen is het nog steeds heel moeilijk om te accepteren.'

TERUGGESTUURD

Na elk gesprek zijn de twee weer blij in Nederland te wonen. 'Ik weet sinds mijn twaalfde dat ik homo ben en kwam in mijn studententijd uit de kast,' vertelt Niko. 'Iedereen reageerde daar positief op. In de twaalf jaar dat ik in Wageningen woon, is mijn vervelendste ervaring geweest dat ik werd uitgescholden door wat kinderen toen ik hand in hand liep over straat liep met mijn vriend.'

Marloes heeft sinds ze uit de kast is één negatieve ervaring gehad. 'Ik heb mijn paard 5 jaar lang bij een strenggelovige boer hier in Wageningen op de wei gehad. Nooit problemen gehad, tot de dag dat hij me kwam vertellen dat mijn vriendin en ik niet samen welkom waren. Hij wilde het "abnormale gedrag" niet bij zijn kleinkinderen in de buurt. Hij bedoelde het feit dat

mijn vriendin en ik een arm om elkaar heen sloegen. We zijn uiteindelijk verhuisd naar een gezellige stal waar mijn vriendin ook gewoon welkom is.' Hoe vervelend ook, het is allemaal niet te vergelijken met de mensen in Afrika die gelyncht kunnen worden als ontdekt wordt dat ze homo zijn, zeggen Marloes en Niko.

Het moeilijkst voor hen zijn de gesprekken met mensen uit landen met een homofob klimaat, vertelt Marloes. 'Mensen die gevlucht zijn vanuit landen waar homoseksualiteit strafbaar is, zoals Uganda of Nigeria, hebben een grote kans dat ze hier mogen blijven. Hun verhalen zijn verschrikkelijk, maar ze kunnen hier een nieuwe start maken. Mensen die gevlucht zijn uit Rusland of Marokko worden vaak teruggestuurd. In die landen staat er geen straf op homoseksualiteit, maar toch is het leven als homoseksueel heel zwaar. Als je hoort wat ze allemaal hebben meegemaakt, is het heel rot om te weten dat ze weer terug moeten naar dat leven. Hun verhalen komen altijd harder binnen.'

Zo sprak Niko een negentienjarige, homoseksuele jongen uit Marokko. 'Hij was ten prooi gevallen aan mensenhandelaren en in de prostitutie beland. Nadat hij door de politie was opgepakt kwam hij terecht in het azc in Wageningen. We hebben een paar keer met hem gepraat. Op een gegeven moment moest hij toch terug naar Marokko. Hij was ongeschoold, kwam uit een zwaar religieuze familie, had geen geld en geen mogelijkheden. Die jongen was al te ver uit de kast om nog terug te kunnen, hoe moet zo iemand zich redden? Ik voelde me toen zo verschrikkelijk machteloos, dat ik me afvroeg waar ik het allemaal voor doe.' Marloes: 'Iedereen belandt wel eens in zo'n situatie waarbij je iemand te veel hebt binnengelaten. Het is keihard, maar de volgende keer ben je dan wel koud. Ik vind het verontrustend hoe immuun ik ben geworden voor hun verhalen. Soms heb ik aan een half woord al genoeg, dan weet ik: je hebt dat, dat en dat meegemaakt. Die emotionele afstand heb je helaas wel nodig om het vol te houden.'

Shout Wageningen start begin januari een nieuwe Out Now-groep, een gespreksgroep voor studenten en jongeren die vermoeden of al weten dat ze niet hetero zijn. Meer informatie op www.shoutwageningen.nl.

HONOURS PROGRAMME OPEN GOOIEN?

Drie studenten pleitten begin deze maand in een open brief aan de Raad van Bestuur voor een open Honours Programme. Ze willen dat 'iedereen die het wil en kan' een kans krijgt te werken aan excellentie. Onderwijsdirecteur Tiny van Boekel verdedigt de huidige selectie, maar gaat de discussie niet uit de weg. Is het tijd om de deur wijder open te zetten?

tekst: Milou van der Horst / illustratie: Henk van Ruitenbeek

Robin van der Bles

Initiatiefnemer open Honours Programme (HP)

'Wij denken dat het huidige HP zich teveel fixeert op een arbitraire krappe selectie, met als doel om zo een bepaalde kwaliteit van het programma te waarborgen. Ons idee is dat er op deze manier onnodig aan talent voorbij wordt gegaan. Wij pleiten voor onderzoek naar één integraal en flexibel 'open HP', waarbij iedereen die het kan en wil de kans krijgt een maximale wetenschappelijke prestatie te laten zien. Het moet voor een student ook overzichtelijker worden hoe je meer uit je studie kunt halen. Veel bestaande initiatieven zijn wellicht onderbelicht. **De universiteit kan niet rechtvaardigen dat de Wageningse leenstelselmiljoenen aan slechts een selecte groep van 30 studenten worden besteed,** terwijl andere talentvolle mensen zonder hun basisbeurs en zonder extra uitdaging aan de zijlijn blijven staan.'

Liede Lambriex

Student die na de introductie uit het HP is gestapt

'Ik had het idee dat mijn krachten niet optimaal naar boven werden gebracht in de activiteiten die we ondernamen. De ondernemende, oplossingsgerichte kant en de interdisciplinaire samenwerking vond ik onvoldoende terug. En ik kwam erachter dat de voor mij aantrekkelijke mogelijkhe-

den die het HP biedt, ook zelf buiten het HP te creëren zijn. Ik kon bijvoorbeeld bij een vak een extra onderzoekje doen, toen ik vertelde dat ik verdieping zocht. Daarnaast stond ik ook niet achter de selectieprocedure. Er werd na het introductievak geselecteerd op basis van voornamelijk een enkele presentatie, die het groepsproces zou moeten reflecteren. Zo vielen groepsleden af die het HP graag wilden volgen en die dit het heel goed zouden kunnen. Het introductievak bestond voor een groot deel uit het lezen van een enkel boek, terwijl ik van een introductievak meer variëteit verwacht. **Ik vind het idee voor een open HP heel goed. Als je iedereen die wil meedoen verschillende projecten aanbiedt, vindt er vanzelf wel selectie plaats.'**

Joris de Kok

Afgewezen student HP

'Nadat ik was afgewezen voor het HP bleef de drang naar extra uitdaging en ontwikkeling naast mijn studie bestaan. Helaas kwam ik er al snel achter dat de universiteit, naast het HP, weinig biedt dat mijn interesse wekt. In plaats van bij de pakken neer te gaan zitten ben ik aan de haal gegaan met Massive Open Online Courses (MOOCs). Hierdoor heb ik mezelf toch verder kunnen ontwikkelen en heb ik nieuwe interesses en ambities gevonden. **De universiteit laat een groot gat vallen door het HP zo select te maken en weinig alternatieven aan te bieden voor zelfontwikkeling.** Een open HP zou dit probleem voor een groot deel kunnen oplossen.'

Pieter Zuidema

Docent en coach HP

'Er worden ongelofelijk leuke activiteiten georganiseerd voor HP-studenten en het zou leuk zijn als die ook opengesteld worden voor anderen. Het waardevolle van het HP is dat het een tweejarig breed project is dat weinig is ingevuld. De student leert veel van het omgaan met die vrijheid en van het vormen van een groep. Ik zou veel meer studenten gunnen dat naast hun studie te doen.'

Ik ben wel voorstander van selectie, ook al is het vervelend voor de geschikte kandidaten die afvallen. Er zijn nu eenmaal beperkte middelen. Het geldt dat afkomstig zou zijn van de afschaffing van studiefinanciering is nog niet beschikbaar. Er worden nu kwaliteitsafspraken gemaakt tussen universiteiten. Tot die tijd moet de universiteit zelf het geld vrijmaken en dan snap ik wel dat er selectie is.'

Ik geloof dat zo'n HP iets tofs kan zijn als het goed wordt uitgevoerd en de kwaliteit wordt gewaarborgd, wat ook inhoudt dat er geselecteerd moet worden op motivatie. Ik vind dus dat er rondom het HP een inspirerende omgeving gecreëerd moet worden. En als je dan toch afvalt, vind ik dat je ook andere dingen naast je studie zou moeten kunnen doen, zoals meer vakken volgen.'

Erik-Jan Bijleveld

Masterstudent Biology & forest and Nature Conservation

'Ik denk dat er ook buiten het HP mogelijkheden zijn voor zelfontwikkeling en om meer uit de studie te halen, zoals een cursus om je schrijfvaardigheid te verbeteren. **Het HP moet iets**

bijzonders zijn dat je niet zomaar kan doen. Het moet echt iets toevoegen en dan snap ik wel dat je aan kwaliteitseisen moet voldoen. Het zou alleen wel een beetje cru zijn als het HP heel populair is en dat er veel mensen door een loting afvallen. Dat zou niet het geval moeten zijn.'

Caspar Swinkels

Masterstudent International Development

'Ik heb tijdens mijn bachelor in Utrecht ook een HP gevolgd en daar kon iedereen aan mee doen die gemiddeld een 7,5 stond. Ik werd erg gedemotiveerd door de mensen daar die het programma alleen volgden voor een extra notitie op hun diploma. Daarom ben ik er ook uit gestapt. **Ik geloof dat zo'n HP iets tofs kan zijn als het goed wordt uitgevoerd en de kwaliteit wordt gewaarborgd, wat ook inhoudt dat er geselecteerd moet worden op motivatie.**

Ik vind dus dat er rondom het HP een inspirerende omgeving gecreëerd moet worden. En als je dan toch afvalt, vind ik dat je ook andere dingen naast je studie zou moeten kunnen doen, zoals meer vakken volgen.'

Programme director Ingrid Hijman en academic director Ellis Hoffland van het Honours Programme waren niet bereikbaar voor commentaar.

Er is leven na de stufi

Ze maakten zich allebei zorgen over de gevolgen van de afschaffing van de studiefinanciering en besloten de krachten te bundelen. Oudervoorlichter Hermien Miltenburg en student Carina Nieuwenweg verzorgen op 9 november een thema-avond over studeren en geld. 'Objectieve informatie is belangrijk, omdat er veel spookbeelden rondgaan.'

Hermien Miltenburg, oudervoorlichter van Wageningen Universiteit, reist al jaren het land door om voorlichting te geven over studiekeuze. Sinds de afschaffing van de basisbeurs merkt ze een grote ver-

andering op bij ouders. 'Ze vragen zich nu af of hun kind wel moet gaan studeren, of ze kijken vooral naar beroepen met baangarantie. Maar financiën zijn geen goede motivatie voor een studiekeuze.'

Ook studenten zelf zijn de laatste tijd erg met geld bezig, zegt Hermien. 'Zorgverzekeraar Achmea hield onlangs een enquête om te peilen waar Nederlanders zich het meeste zorgen over maken. Studenten bleken zich het meeste zorgen te maken over geld, nog meer dan bijvoorbeeld bijstandsmoeders. Dat is toch verschrikkelijk?'

Onderwijs moet gaan over inhoud, niet over geldzorgen, meent de voorlichtster. Ze vond een medestander in Carina Nieuwenweg, student Moleculaire Levenswetenschappen, die ze geregeld tegenkwam bij allerlei Wageningse activiteiten. Carina: 'We hadden het er dan over hoe belangrijk het is dat studenten, ouders en scholieren objectieve informatie hebben over het nieuwe leenstelsel en geld, omdat er van die spookbeelden rondgaan en mensen onterecht bang zijn. Je bent immers niet de enige of de eerste die met een krap budget moet rondkomen en ook niet de enige die moet afwegen of een studie de lening wel waard is en of je je zorgen moet maken om een studieschuld. Het leek me leuk om samen met een medewerker van de universiteit de handen ineen te slaan om hier iets mee te doen, dus ik heb Hermien gevraagd of we niet iets konden organiseren.'

PASSIE

De eerste stap in het organiseren van de avond zette Hermien op het afscheidsfeestje van rector magnificus Martin Kropff. 'Ik zag daar Job Cohen en dacht: die moet ik hebben. Ik heb hem de hele avond achterna gelo-

pen, tot hij in een stil hoekje ging zitten. Na een glaasje wijn durfde ik hem aan te spreken.' Cohen, voorzitter van de Raad van Toezicht van Wageningen UR, was bereid te spreken op de voorlichtingsavond. Hermien: 'Hij zal beklemtonen dat studeren altijd loont, omdat het een investering is in jezelf, wat niet te vergelijken is met bijvoorbeeld het afsluiten van een hypotheek. Je moet een opleiding volgen waar je passie voor hebt, want dat is de beste baangarantie. Dan word je er ook snel goed in. Het is de verwachting dat jongeren tot hun 72ste moeten gaan werken. Dat houdt je niet vol als je geen passie voor je werk hebt. En ook al zijn er op dit moment bijvoorbeeld veel ICT'ers nodig, dat wil niet zeggen dat dat over tien jaar nog zo is.'

Carina en Hermien hebben ook het instituut voor budgetvoorlichting Nibud weten te strikken voor een bijdrage. Ze maken een filmpje waarin studenten vertellen waar ze wat betreft geldzaken tegenaan lopen en het Nibud geeft daar commentaar op. Carina kwam daarnaast met het idee om de besparingstips te delen die ze met een studentpanel heeft bedacht. Eén zo'n tip is om samen te eten, aangezien dat een kostenbesparing van 40 procent oplevert, naast gezelligheid en uitwisseling van recepten. De tips worden gebundeld in een digitale flyer, zodat iedereen ervan kan profiteren. **R**

MvdH

De voorlichtingsavond Wijzer met geld vindt plaats op 9 november, van 19.30 tot 21.30 uur in Orion.

Je kunt je aanmelden op www.wageningenur.nl/wijzermetgeld.

FOTO: GUY ACKERMANS

Student Carina Nieuwenweg en oudervoorlichter Hermien Miltenburg verzorgen samen een thema-avond over studeren en geld.

Argoroeier 'zuur' over goede race

Student Marten Breeuwer is op 18 oktober als vijftiende geëindigd op de Head of the Charles Regatta, een prestigieuze roeiwedstrijd in Boston. Een knappe prestatie, maar tevreden is hij niet. 'Alles ging mis.'

Dat hij chagrijnig is, komt niet alleen door de jetlag. Student Agrotechnologie Marten Breeuwer is de teleurstelling van de verloren race van zondag nog niet te boven. 'Ik heb gemengde gevoelens. Vijftiende worden van 41 deelnemers is helemaal niet slecht. Maar de trainingen gingen zo goed, dat een plek in de top 3 echt had moeten lukken. Dat het niet is gelukt, daar zijn we allemaal heel zuur over.'

De acht roeiers van roeivereniging Minerva, speciaal opgericht voor dit soort internationale races, hadden een perfecte voorbereidingsweek achter de rug, aldus Marten. 'Het weer was goed en we hadden een goede boot. Het ging zo hard dat de baanrecords dichtbij waren. We wisten dat we zou-

Marten Breeuwer (vierde van links) tijdens een van de hoopgevende trainingen in Boston.

den winnen als alles goed ging.'

Maar alles ging mis, aldus Marten. 'De dag van de race was het een stuk kouder dan de dagen ervoor. Toen wij moesten beginnen had ik geen controle over de riemen, zo koud waren mijn polsen. Er stond een gure wind die de boot bijna omver blies. Iedereen heeft natuurlijk last van de weersomstandigheden, maar wij konden

daardoor niet de halen van de training maken. Onze halen waren echt niet oké.'

Het lukte daardoor niet om de boot van de concurrenten op tijd in te halen, waardoor Minerva bij de bochten telkens buitenlangs moest. 'Dat leverde echt grof tijdsverlies op, terwijl we echt met onze krachten hebben gesmeten.' Ten slotte kregen de heren ook nog vijf

strafseconden aan de broek, 'geen flauw idee waarvoor'. Uiteindelijk deden ze 17 seconden langer over de race dan de nummer 1.

Hij weet dat hij eigenlijk hartstikke trots kan zijn op zijn prestatie, maar 'daar is het nu nog iets te vroeg voor'. 'Verliezen hoort erbij, maar als je dan ook geen lekkere wedstrijd hebt geroeid, is dat gewoon zuur.' **LvdN**

Jury Teacher of the Year wil nieuwe namen

De Teacher of the Year-verkiezing is weer begonnen. Studenten die langer dan een jaar in Wageningen studeren, kunnen tot 6 november stemmen op hun favoriete docent. Jaco Slingerland, voorzitter van de zeskoppige studentenjury voor de jaarlijkse prijs, zou graag nieuwe gezichten zien op de lijst.

Op de longlist van populairste docenten staan elk jaar vaak dezelfde namen. Begrijpelijk, zegt Jaco. 'Ik heb zelf ook les gehad van Teachers of the Year als André van Lammeren, Arie Terlouw en Dolf Weijers en dat zijn wel de colleges die me het meest zijn bijgebleven.' Toch denkt hij dat de Teacher of

the Year Award een mooie kans is om ook docenten in het zonnetje te zetten die het doorgaans nét niet halen. Groeidiamanten die zichzelf blijven ontwikkelen en daarom waardering en aanmoediging verdienen. 'De focus ligt nu misschien te veel op de allerbeste.'

De jury zal gesprekken voeren met de vijftien docenten die de meeste stemmen krijgen en een shortlist samenstellen van vijf. Daarbij gaat het de zes studenten om de vraag wat de docent doet om zichzelf en studenten te verbeteren. Ze willen bijvoorbeeld weten of de docent vakinhoudelijk met de recente ontwikkelingen meegaat, of hij of zij gebruikmaakt van social media, studenten stimuleert

om buiten hun vakgebied te kijken en oog heeft voor de persoonlijke ontwikkeling van de student. **LvdN**

Voorzitter Jaco Slingerland (tweede van rechts) en de andere leden van de studentenjury voor de jaarlijkse Teacher of the Year-verkiezing.

GEFOPT

Wij zijn niet de enigen die koffie lekker vinden. Ook bijen houden wel van een dubbele espresso, blijkt uit onderzoek door de universiteit van Sussex. Bloemen maken daar handig gebruik van door stuifmeel van mindere kwaliteit te verrijken met een snufje cafeïne. Bijen prikken daar niet doorheen. De plantaardige versie van knollen voor citroenen.

SNOEP

Van beloning en slaap gaan we beter leren, beweren Weense wetenschappers in het blad *eLife*. Proefpersonen moesten paren afbeeldingen onthouden, waarbij ze voor sommige paren een dollar kregen. Die sets werden beduidend beter onthouden, vooral als de leerfase werd beëindigd met een *powernap*. Dat geeft zicht op nieuwe lesmethoden. Een pot snoep mee naar college en na elke les verplicht een dutje doen.

HOMOTEST

Zitten homo's genetisch anders in elkaar? Ja, beweren onderzoekers van UCLA. Op basis van tweelingenonderzoek is het gelukt om negen stukjes DNA te selecteren die duidelijk verschillend zijn bij homo's. Het verschil zit 'm in het methyleringspatroon van het DNA. De test is nog niet waterdicht. In drie van de tien gevallen zegt het gevonden verschil niks over de geaardheid. Of de persoon is nog niet uit de kast natuurlijk.

MONGOOOL

De hond stamt van de wolf. Maar waar en wanneer is dat gebeurd? Genetici van Cornell University denken het antwoord op die prangende vraag te weten. Zij analyseerden DNA van 549 straathonden uit 38 landen van over de hele wereld. Conclusie: honden zijn vijf- tot tienduizend jaar geleden op en rond de hoogvlakte van Mongolië ontstaan uit wolven. Honden zijn Mongolen.

Studentenduo zit opleidingscommissie voor

Het is uniek in de Wageningse universiteitsgeschiedenis: twee studenten als voorzitter van een opleidingscommissie. Masterstudenten Wim Bosschaart en Bart Steman werden op 12 oktober unaniem verkozen als duovoorzitters van de opleidingscommissie van Landschapsarchitectuur en Ruimtelijke Planning.

Een beetje verbaasd reageerden de twee wel, toen ze in februari door opleidingsdirecteur en toenmalig voorzitter van de opleidingscommissie Jan Philipsen gepolst werden voor het voorzitterschap. Bart en Wim waren op dat moment al langere tijd lid van de opleidingscommissie en hadden zich duidelijk laten horen bij de discussies over de onderwijswijziging bij de bachelor en de master van Landschapsarchi-

tectuur en Ruimtelijke Planning.

Wim: 'Het voelde als een beloning voor onze betrokkenheid, maar het was ook nogal wat om zoveel verantwoordelijkheid bij een student neer te leggen.' Bart: 'Ik werd er een beetje door overvallen, maar tegelijkertijd dacht ik ook, dit is een kans die we moeten pakken. Wanneer krijg je de mogelijkheid om zo duidelijk invloed uit te oefenen op je eigen onderwijs?'

De jongens wilden het wel per se samen doen. 'In je eentje is de verantwoordelijkheid gewoon te groot', aldus Wim. Bovendien kennen de studenten elkaar goed. Ze hebben samen in het bestuur van studievereniging Genius Loci gezeten, regelmatig samen aan opdrachten gewerkt en ze wielrennen samen. 'We kennen elkaars sterke en zwakke punten,' zegt Bart. Dat

Bart Steman (links) en Wim Bosschaart zijn de eerste Wageningse studenten die een opleidingscommissie voorzitten.

vertrouwen is cruciaal om samen deze stap te nemen, denken ze. 'Het leereffect is het grootst als je op elkaar kunt terugvallen en samen kunt reflecteren.'

Wim en Bart zien hun voorzitterschap als een kans om de betrokkenheid van studenten bij de opleiding te vergroten. Wim: 'Voorheen konden we onderwerpen in de vergaderingen inbrengen, nu kunnen we de kaders van wat er besproken wordt zelf zetten.' **LvdN**

FOTO: GUY ACKERMANS

Trap voor nieuwe sporthal

Thymosbestuurders Romy Willemsen en Martijn van der Vis plaatsten maandag 19 oktober met behulp van stevige kabels een trap in de nieuwe sporthal op sportcentrum De Bongerd. Daarmee gaven ze het officiële start-

sein voor de bouw. De uitbreiding van sportcentrum De Bongerd is naar verwachting in februari klaar. Eigenlijk was de oplevering gepland voor eind dit jaar, maar de bouw liep meerdere keren vertraging op.

Eerst was de geluidsvergunning niet in orde, later zorgde het omleggen van de gasleiding voor uitloop. Dat de nieuwe leiding vervolgens bij graafwerkzaamheden werd geraakt, zorgde ook voor lichte vertraging. **LvdN**

AFLEVERING 59 - MORTIERSTRAAT 14B <<

Tekst
Liza
van Kapel

Wat voorafging: Willem-Jan houdt zijn reputatie als eeuwige student hoog. Verder heeft hij, na een lange crush op Bianca, een leuk meisje ontmoet tijdens de sportnacht.

Motivatatie

‘Wát ga je doen?’ proestte Derk, toen ze aan het ontbijt zaten. ‘Naar de uni om te studeren,’ zei Willem-Jan. De tentamenweek kwam er weer aan, en hij hoopte een aantal herkansingen eindelijk in te koppen.

Hij wist zelf ook wel dat hij niet als studiebol bekend stond, maar het irriteerde hem dat Derk en Filippo hem zo uitlachten. ‘Als ik me er echt toe zet, kan ik best een tentamen halen hoor!’

‘Oké, weet je wat?’, zei Derk, ‘als jij je herkansing in één keer haalt, dan ehm...’, hij keek even rond door de keuken, ‘doen Filippo en ik een maand lang je afwas. Zo niet, dan doe jij die van ons. Een beetje extra motivatie.’ ‘Deal!’, zei Willem-Jan.

Een paar uur later zag hij het echter niet meer zo zonnig in. Hij zat in de bieb waar hij al eeuwen naar dezelfde opgave staarde, en snapte er met de minuut minder van. Nadat hij na de honderste poging weer verkeerd uitkwam, gooide hij gefrustreerd zijn pen weg.

‘Au!’ Willem-Jan keek op en herkende die sproeten maar al te goed. Het was het meisje dat hij op de sportnacht had leren kennen. Hij vergat het studeren meteen. ‘Alles goed?’ vroeg hij geschrokken. Ze keek hem aan en zei met een glimlach:

‘Ja hoor, ik kan wel tegen een stootje. Maar met jou gaat het blijkbaar minder?’

Willem-Jan voelde zijn zenuwen afnemen en moest nu zelf

ILLUSTRATIES: KIM PETERSE

ook lachen. ‘Ja, ik heb eind deze week een herkansing, en het gaat hem echt totaal niet worden.’ Hij aarzelde even. ‘En naast punten staat er helaas ook een maand afwas op het spel.’ Ze liep naar zijn tafel. ‘Weddenschap? Daar wil ik graag mee helpen.’ Ze schoof aan en Willem-Jan voelde zich rood worden.

‘Oh, dit heb ik vorige periode nog gehad, zei ze, terwijl ze zijn boeken pakte. Hij staarde haar verbaasd aan. Het meisje zag zijn blik. ‘Ik ben Michelle. Zal ik je helpen? Ik had een acht ervoor.’ Ze bloosde, waardoor hij haar nog leuker vond.

Twee weken later kwam hij tevreden de woonkamer binnen gestapt, met een afwasborstel en een paar handschoenen in zijn hand. ‘Here you go!’ Hij drukte ze triomfantelijk in Derks en Filippo’s handen. ‘Je hebt het gehaald?’, vroeg Derk stomverbaasd. ‘Ja, met een acht! Je had gelijk, het was gewoon een kwestie van een beetje extra motivatie.’

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

Studenten met functiebeperking tevreden

Wageningen University voldoet beter aan de behoeften van studenten met een functiebeperking dan andere Nederlandse universiteiten. Dat blijkt uit een onderzoek van het Centrum Hoger Onderwijs Informatie (CHOI) in opdracht van de stichting Handicap + Studie.

De universiteit in Wageningen krijgt op alle onderdelen een hoge-

re beoordeling dan andere universiteiten, blijkt uit het op 15 oktober verschenen rapport *Studeren met een handicap*. Dat is overigens niks nieuws. Uit oude berichten op het intranet van Wageningen UR blijkt dat de universiteit al minstens sinds 2008 ieder jaar de ranglijst aanvoert.

Het CHOI meldt dat het aandeel studenten met een handicap in vijf jaar tijd is gestegen van 6,5 procent

naar 9,4 procent. Een oorzaak van deze stijging wordt niet gegeven. Overigens meldt Wageningen University al jaren dat een kleine 10 procent van de studenten een beperking heeft. De meest voorkomende handicaps zijn dyslexie, concentratieproblemen en ADHD.

Uit het rapport *Studeren met een handicap* blijkt verder dat, in tegenstelling tot voorgaande jaren, de begeleiding op hogescholen

vrijwel net zo goed is als op universiteiten. **KG**

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

WAGENINGENUP

Café DANIELS - NIGHT OF THE LIVING DEAD HALLOWEEN PARTY

Zaterdag 31 oktober van 22:00 tot 04:00

Na het succes van voorgaande jaren houdt Café Daniels weer een origineel Amerikaans Halloweenfeest. Rond tien uur is het café veranderd in een donker, bloederig hol vol vampiers, sexy dode bruiden en andere wazige figuren. Trek je engste outfit uit de kast en ga los op nummers van dode artiesten.

WAGENINGEN - PALM INTOCHT

Woensdag 4 november van 17:00 tot 04:00

De jaarlijks terugkerende Doppelpalm-intocht is een begrip in Wageningen. Als je nog nooit bent geweest is dit je kans. Voor slechts 10 euro krijg je in de deelnemende cafés een palmbiertje en ook

nog een fancy kerstmuts. De afterparty is in Café Het Gat, zodat er nog tot diep in de nacht gefeest kan worden.

WAGENINGEN - ROOMSERVICE

Donderdag 5 november van 20:00 tot 01:00

Tien Wageningse studentenkamers (plus de bblthk) worden getransformeerd tot kleine theaters en concertzaltjes. Artiesten laten in een half uur hun komische, dramatische, muzikale, dichtelijke en andere talenten zien. Bezoekers fietsen of lopen van kamer naar kamer en genieten in intieme sfeer en op een uitgezakte bank van de voorstellingen. Stel je eigen avondprogramma samen door drie voorstellingen uit te kiezen voor 20, 21 en 22 uur en kaarten te bestellen. De afterparty is vanaf 23 uur in Café Loburg.

>> HET ECHTE WERK

‘ELKE DAG THEE MET GEBAK OP DE PORCH’

Wie? Sean Sauren, bachelorstudent biologie (Health & Disease)

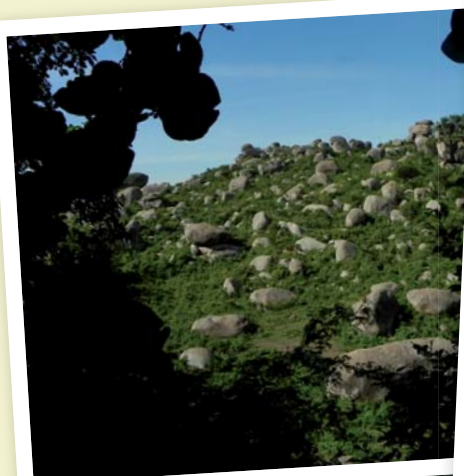
Wat? Onderzoek naar malariamedicijn Coarten

Waar? Kenia, Mbita, Nyanza province

‘Voor mijn thesis heb ik onderzoek gedaan naar de invloed die het malariamiddel Coarten heeft op de geurprofielen van mensen, en daarvoor ook op de aantrekkelijkheid van mensen voor muggen. Samen met iemand die bekend was met de omgeving heb ik nylonsokken uitgedeeld aan de bewoners. Zij moesten de nylonsokken 20 uur aan en daarna verzamelde ik ze weer en deed ik ze in de diepvries, om later te onderzoeken. Het idee is dat muggen een bepaalde geur aantrekkelijk vinden en ik onderzocht hierin het effect van leeftijd.

Tussen het onderzoeken door heb ik in Kenia ook heel veel gereisd. Zo ben ik naar het Rondo Retreat geweest, een resort met een inrichting die je helemaal terugbrengt naar 1920. Dat was echt heel gaaf. Je kreeg elke dag om 4 uur thee met gebak op de porch en er waren apen in de bomen bij je terras die ook gezellig kwamen kijken. Je was dus echt een beetje terug in het koloniale tijdperk. Gelukkig hadden we wel moderne gemakken zoals een koelkast.

Bij de bungalow hadden we onze eigen gids. Eén keer zijn we om 5 uur opgestaan om naar Kakamega Rainforest te gaan. Dat is de mooiste plek die ik ooit heb gezien. Overal groen en wilde dieren. We zijn een stuk het woud ingelopen en op een grote vulkanische heuvel gaan staan. Daar heb ik de mooiste zonsopgang van mijn leven gezien.

Het reizen zelf was lastig omdat het verkeer echt een chaos is. Dat is heel angstaanjagend. Je ziet bussen met boomstammen van zo'n 10 meter erop gebonden. Mensen halen in door plotseling heel veel gas te geven en van verkeersregels is niks te bekennen. Wij wilden een keer op straat omdraaien, omdat we een afslag hadden gemist. Opeens kwam er een pikipiki, een soort motor, van achter een vrachtwagen. De bestuurder schraapte langs onze auto, viel heel hard en rolde een eind door over de weg. We zijn snel gestopt en ik heb de man eerste hulp gegeven en naar een kliniek gebracht. Gelukkig kwam hij er goed van af.'

FOTO: THOMAS KOCH/SHUTTERSTOCK.COM

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in...Turkije

In het nieuws: Turkije gaat op 1 november opnieuw naar de stembus. De AK-partij van president Erdogan kon geen coalitie vormen en wil nu de absolute meerderheid terug die de partij had voor de verkiezingen van juni. De spanningen lopen op.

Commentaar door Eyup Oztutuncu, masterstudent Plant biotechnology

'De afgelopen verkiezingen verloor de AK-partij een deel van de macht aan de pro-Koerdische partij HDP, tot grote ergernis van Erdogan. Dit leidde tot provocaties van Erdogan en tot bomaanslagen van de terroristische Koerdische partij PKK. De vluchtelingen crisis beïnvloedt de aanstaande verkiezingen. De meerderheid van de Turken ziet de Syrische vluchtelingen als mensen die we moeten helpen. Ze vluchten van oorlog en onthoofdingen. Terugsturen is geen optie. Momenteel bevinden zich twee miljoen vluchtelingen in ons land. We delen dezelfde religie, maar hebben een andere taal en cultuur. Dit zorgt voor problemen. Kijk naar Europa, daar leidde de opvang van 40.000 mensen verdeeld over 28 lidstaten al tot chaos.

Een deel van de vluchtelingen reist door naar de EU. Dit houdt Turkije niet tegen; wij gaan daar niet over. Toch neemt ons land nu veel vluchtelingen op vanuit de EU. We krijgen hier geld voor en dat kunnen we investeren in onderwijs en opvang voor vluchtelingen. We hebben ook weinig keuze, want er lopen onderhandelingen over toetreding tot de EU. Tel daarbij op de economische stagnatie van de laatste jaren en de spanningen in omliggende landen en je hebt beladen verkiezingen.

In Nederland was veel ophef omdat Turken die hier wonen een brief ontvingen van de AK-partij met de boodschap om op de partij te stemmen. Daar zie ik het probleem niet van. Iedere partij mag toch reclame maken?

Een absolute meerderheid voor Erdogan zou catastrofaal zijn. Dit doet denken aan alleenheerschappij en dat is in geen geval goed. Ik denk niet dat dit gebeurt. Waarschijnlijk zal Erdogan de macht moeten delen en keert de rust terug na de verkiezingen.' ® LdP

Meer nieuws dagelijks op resource-online.nl

CineMec

Laan der Verenigde Naties 150
www.cinemec.nl / 0900 - 321 0 321

Film SPECTRE wo 28 okt DONDERDAGAVOND €3,- STUDENTENKORTING	Film NO ESCAPE do 29 okt ACTIETHRILLER MET OWEN WILSON	Live Podium Concert A TRIBUTE TO SINATRA vr 11 dec 10 TOP ARTIESTEN MET HET METROPOLE ORKEST
---	--	--

PROFILE DE FIETSSPECIALIST

Roel Peerenboom

...daar mag je méér van verwachten!

Mag je dit jaar weer een fiets kopen via **OPTARE fietsplan?** Dan ben je bij **ons** aan het juiste adres!

Gazelle Orange C7+

+ Insteekketting of fietscomputer naar keuze!

nu voor:

1250.-

Inclusief
3-jarige ENRA
diefstal + schade-
verzekering
en **3 jaar**
onderhoud

Profile Roel Peerenboom | Lawickse Allee 5 | 6701 AN Wageningen
| 0317 412 103 | www.profilepeerenboom.nl

in memoriam

Hans Verver

Op 11 oktober is Hans Verver overleden, hij werd 69 jaar oud. Meer dan vijftien jaar

heeft hij aan onze universiteit in centrale functies gewerkt.

Begin jaren zeventig kwam mr. Hans Verver binnen als bedrijfsjurist, werkzaam bij het bureau van de Landbouwhogeschool. Juist in die tijd, toen de hogeschool op weg was Landbouwniversiteit te worden, was er voor echte en creatieve juristen een hoop werk te doen. In de spannende periode van de 'Wageningse Lente', in de roerige jaren tachtig, hield hij het hoofd koel en bediende het college van bestuur met gedegen, weloverwogen adviezen. Later werd hij griffier van de faculteit en in die functie steun en toeverlaat van het faculteitsbestuur en de faculteitsraad. De regering liet ook al in die jaren niet

na de ene na de andere onderwijservorming op de universiteiten af te vuren. Het was erg belangrijk dat een gedegen jurist als Hans Verver op zo'n centrale plek zat, als een bak in een woelige zee. Aansluitend werd hij hoofd van de afdeling Onderwijs- en Wetenschapsbeleid en Studentenzaken. Het waren de jaren waarin landbouwkundig Wageningen zwaar onder druk kwam te staan. Er zat een ingewikkelde concentratie aan te komen met de landbouwkundige instituten. Constructieve en creatieve oplossingen waren nodig. Hans hield niet vast aan wat was, maar wist juist nu zijn soepelheid verder te bewijzen. Hans Verver heeft een belangrijke bijdrage geleverd in de lange aanloop naar de prachtige WUR van vandaag. Voor ons als zijn toenmalige collega's blijft het een mooie herinnering hoe wij samen jarenlang in vriendschap constructief hebben kunnen werken aan de schone Wageningse Zaak.

Piet Aben, Paul den Besten, Hans van Kamp, Henk van den Hoofdakker, John Schuilenburg, Theo Theijse

Hugo van der Meer

Tot ons groot verdriet is Hugo van der Meer niet meer onder ons. Hugo is zaterdagochtend 3 oktober

thuis in het bijzijn van zijn vrouw en dochters overleden, na een korte periode waarin hij tot inzicht kwam dat hij ongeneeslijk ziek was. Hij wenste geen behandelingen waarvan de uitkomsten onzeker waren. Alhoewel hij al acht jaar met pensioen was en vijf jaar geleden met een minisymposium officieel afscheid nam, fietste hij tot enkele maanden terug nog bijna dagelijks naar Radix. Waarom zou hij stoppen met hetgeen hij het leukste van de hele wereld vond? Hugo vond altijd vragen die hij graag samen met zijn collega's oploste. Dat is hem, waarschijnlijk tot zijn eigen spijt, niet meer gegund.

Hugo wist ogenschijnlijk ingewikkelde kwesties steeds snel tot hun essentie te reduceren, en kon dat ook heel beknopt verwoorden. Zijn brede ervaring in het veld, in binnen- en buitenland samen met zijn nuchtere en analytische blik gaf mensen houvast. Hij was geen man van 'trending topics', maar mengde zich wel graag in grote actuele kwesties, zoals de rol van de veehouderij in de klimaatverandering, op basis van grondige systeemkennis. Met Hugo verliezen we een zeer nieuwsgierig, kritisch, kundig en betrokken collega die met minder nooit genoeg nam. Zijn zoektocht in de wetenschap was op de empirie gestoeld en daar kon hij dag en nacht mee bezig zijn. Rustig, eerlijk, betrouwbaar en oprecht, en recht voor zijn raap zonder aanzien des persoons, dat was Hugo ten voeten uit. Dat hebben vele mensen binnen in Wageningen mogen ervaren, tot in de hoogste echelons. Vooral de laatste periode van zijn carrière interacteerde hij geregeld met jonge onderzoekers en promovendi binnen Wageningen UR; beide partijen genoten daarvan. Wij wensen Riet, zijn dochters met partner en kinderen heel veel sterkte toe voor de tijd die komen gaat.

Raymond Jongschaap, Business Unit Manager Agrosysteemkunde Ernst van den Ende, PSG directie

mededelingen

'PrintMyDoc', nieuw voor WUR studenten: printen vanaf je eigen device

Eén keer aanmelden en je kunt eenvoudig vanaf je smartphone, laptop of tablet printopdrachten naar een WUR-printer sturen. Mail je document naar WageningenUR@PrintMyDoc.nl en haal 'm met je WUR-card uit elke willekeurige WUR printer. Wil je wat meer controle hebben over hoe de print uit de machine komt, gebruik dan de uploadfunctie.

Aanmelden via <https://wageningenur.printmydoc.nl/login.aspx>

Gezocht: vrouwelijke deelnemers voor eetonderzoek (Breaklunch studie)

We zoeken Nederlandssprekende vrouwelijke studenten om deel te nemen aan een studie tussen 9 en 17 november in het Restaurant van de Toekomst op de Campus. Je krijgt op één dag een gratis ontbijt, lunch en verrassingscadeautje. Info en registratie: aikaterini.palasscha@wur.nl.

Bladmuziek/muziekinstrumenten lenen

Eén van de uitgangspunten van de Van Uven Stichting is het bevorderen van de muziekbeoefening door Wageningse studenten. Wil je meer klassieke muziek spelen en zoek je bladmuziek voor jou of jouw ensemble, kom dan naar de muziekbibliotheek van de Van Uven Stichting. De Stichting leent ook muziekinstrumenten uit. In de VUS-bibliotheek bevindt zich een groot aantal titels bladmuziek, zangpartituren en muziekliteratuur die prof. Van Uven destijds heeft verzameld. De zeer bijzondere stukken kunnen ter plekke worden ingezien en worden desgewenst door ons gekopieerd en uitgeleend. Je kunt ook lenen via het internet.

Openingstijden bibliotheek: elke derde donderdag van de maand van 20.00 tot 22.00 uur. Locatie: Generaal Foulkesweg 1A, Wageningen.

www.vanuv.nl

Hibhoppers Wageningen

Bewegen is gezond, ook voor mensen met hartproblemen. Speciaal

university of
 groningen

**Master's
 week**
 16-20 nov

Follow
 or Lead?

Think Bold.

400 years new

www.rug.nl/mastersweek

voor hen is er in Wageningen de sport- en spelgroep van Stichting de Hibhoppers met een verantwoord en gevarieerd programma. Zowel op maandagochtend als op woensdagavond wordt er in de gymzaal in de Nude met groot enthousiasme gesport en onderhoud gepleegd aan de lichamelijke conditie. Ook inwoners van de naburige gemeenten zijn van harte welkom.

WWW.HIBHOPPERS.NL

Deelnemers geurpanel gezocht

Heb jij een neus en veel vrije tijd? Wil je makkelijk geld verdienen? Buro Blauw in Wageningen zoekt mensen voor een geurpanel. Info & aanmelden: geurlab@buroblauw.nl of bel: 0317-466699. Vraag naar Jacco, Marianne of Nienke.

WWW.BUROBLAUW.EU

agenda

donderdag 29 oktober t/m
woensdag 11 november

FILMS VOOR STUDENTEN

Bij filmhuis Movie W: While We're Young, een hilarische tragikomedie over generatieverschillen; Theeb, een avonturenfilm over een Bedoeïenenjongen in de woestijn tijdens WO1; Citizenfour, een bloedstollend relaas over Edward Snowden en de af luisterpraktijken van overheden; The Wolfpack, een bizar verhaal over zes broers die afgesloten van de buitenwereld opgroeien en alleen speelfilms zien; Invasion of the Body Snatchers, een mescherpe, genre overstijgende SF-klassieker met actuele maatschappijkritiek.

WWW.MOVIE-W.NL

dinsdag 3 november 18.45 – 21.30
**SYMPOSIUM T.G.V. 3E LUSTRUM
SEMPER FLORENS: 'THE FUTURE
OF AGRICULTURE'**

In de hedendaagse landbouw worden de biotechnologische en biologische aanpak vaak van elkaar gescheiden. Maar hoe verschillend zijn deze aanpakken nou eigenlijk? Het symposium wil een overzicht geven van de kennis vanuit verschillende gebieden om van daaruit visies te creëren over duurzame landbouw in de toekomst. Sprekers: Ernst van den Ende, directeur

PSG; Wim Grunewald van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie; Edith Lammerts van Bueren van Louis Bolk Instituut & WUR; Ruud Huirne, directeur Food & Agri Nederland Rabobank; Martin van Ittersum, professor bij de leerstoelgroep Plantaardige Productiesystemen. Kosten € 5. Locatie: Forum zaal C222 (ontvangst in Grand Café).

WWW.SEMPER-FLORENS.NL

donderdag 5 november vanaf
22.00 uur

FLORA & SAUNA: VOL GAS IN JE BADJAS (FULL SPEED IN YOUR BATHROBE)

Om het derde lustrum te vieren organiseert Semper Florens een open feest. En niet zomaar een open feest, maar een schuimfeest! Entree: € 3. Locatie: Café Het Gat, Herenstraat 31 Wageningen.

WWW.SEMPER-FLORENS.NL

vrijdag 6 november,
8.30 – 18.00 uur

IFSA WORKSHOP EN SYMPOSIUM OVER BINNENDIJKSE WATERBERGING

FSA, Stichting voor Duurzame Gebiedsontwikkeling, organiseert een symposium waarbij studenten uitgedaagd worden business cases te ontwikkelen rondom binnendijkse waterberging. Tijdens een intensieve workshop op een boerderij in de Wieringermeer ontwikkelen studenten plannen en geven hun eigen visie op samenwerking. Tijdens het middagsymposium worden de ideeën uitgewisseld en worden contacten tussen academici en professionals gelegd met een buffet van Chinese wolhandkrab.

Informatie een aanmelding:
www.i-fsa.org/wieringermeer

donderdag 6 en 20 november
9.15 – 17.00

YOUNG KLV - TWEEDAAGSE WORKSHOP PERSOONLIJK LEIDERSCHAP - FLOW! (NL)

Zit je in de eindfase van je studie of ben je afgestudeerd? Dan is het belangrijk te weten wat je drijfveren en talenten zijn zodat je je eigen koers kunt bepalen en concrete stappen maakt om in een goede flow te komen. Volgens de methode 'Appreciative Inquiry' ga je in een

groep van 6-8 deelnemers met verschillende creatieve en analytische werkvormen aan de slag. Kosten KLV-leden € 95; niet leden € 120. Locatie: Impulse, Wageningen.

WWW.KLV.NL

zondag 8 november 16.30 – 19.00
**JAZZ JAMSESSIE IN CAFÉ DE
ZAAIER**

We spelen jazz standards, maar ook funk en bossa en gaan los met improvisaties. Er wordt voor toetsen, bas(gitaar) en drums gezorgd en een kleine geluidsinstallatie voor zang en andere instrumenten die versterking nodig hebben. Iedereen is van harte welkom, zowel ervaren als beginnende muzikanten. Vanzelfsprekend kun je ook gewoon komen luisteren en genieten van lekkere muziek.

WWW.JAZZINWAGENINGEN.NL

woensdag 25 november
12.30 uur – 17.15 uur

VHL: MIDDAGSYMPOSIUM 'VEERKRACHTIGE VOEDSELLANDSCHAPPEN'

Met sprekers Paul Opdam, Willem Ferwerda en Wouter van Eck, workshops en posterpresentatie. Locatie: Hogeschool Van Hall-Larenstein, Larensteinselaan 26a in Velp. Informatie en aanmelden: www.hogeschoolvhl.nl/Agenda

Deadline indienen: één week voor
verschijningsdatum (max. 75
woorden). Mail: resource@wur.nl

Nu in de boekhandel en webshops:
(ook als eBook)

De sociale dimensie van de opwarming

Nijssen & Walter

We dreigen te stranden op
klimaat. Maar zijn verdeeld.
Welke aanpak brengt ons op
één lijn en mobiliseert alle
krachten?

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Akkermaalsbos 14, 6708 WB Wageningen (Nexus, gebouw 117, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl, 0317 484020 Website: www.resource-online.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur) edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur) lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Koen Guiking (webredacteur) koen.guiking@wur.nl, 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs) linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij) rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Jeroen Bok, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Clare McGregor, Yvonne de Hilster, Hoger Onderwijs Persbureau, Milou van der Horst, Amy Jansen, Nicole Janssen, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Sander de Kraker, Kito, Hilde de Laat, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Rik Nijland, Derek Pan, Kim Peterse, Camilla Ponte, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Henk van Ruitenbeek, Eva van Schijndel, Kristina Simonaityte, Twan van der Slikke, Joris Tielens, Pascal Tieman, Kees van Veluw, Veronika Wehner, Daniël Dreadson, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl, 0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Cold climate, warm welcome

I hate the Dutch weather and I don't like Dutch food. Those are the two things that I complain the most about here in Holland. But ironically, despite the bad weather and the tasteless food, I always feel at home and accepted here.

I am non-white, non-European, I wear a headscarf and I don't speak the mother tongue of this country. When I was living in the United States, those unique qualities of mine were not widely accepted, and I still face prejudice when I travel around the globe. People stare at me because of the piece of cloth on my head, I get judged because of my skin colour, accent and even origin. However, that is not the case here.

I'm surprised to see a quiet room in Radix where I can say my prayers. I'm impressed when my Dutch acquaintances know about the festivals that I celebrate. I'm delighted when strangers greet me in Dutch. I feel relieved when the locals do not mind that I can't speak the language and most importantly I'm happy when my Dutch friends and I laugh and joke about the stereotypes that we have about each other. And that is what I find unique about this country: how neutral and accepting the Dutch are towards people from different backgrounds.

It is true that the Dutch are cold, like to complain, are straightforward and have stereotypes about you, but once you talk to them and get to know each other better, they will welcome you with open arms. Over here, I'm not judged on my appearance or my beliefs. Rather people see me as an individual and treat me respectfully. Never mind the bad weather and tasteless food.

📍 Mas Muniroh binti Mohd Nadzir, PhD candidate in Plant Breeding, from Malaysia

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn 25 euros and Dutch candy.

[NL]

WARM LAND

Ze haat het weer en vindt het eten smakeloos. Toch voelt promovenda Mas Muniroh binti Mohd Nadzir uit Maleisië zich thuis in Nederland. In de Verenigde Staten werden haar 'unieke kwaliteiten' – getinte huid, hoofddoek, accent – bezien met achterdocht. Zo niet hier. Vreemdelingen groeten haar in het Nederlands, er is een stilte-ruimte waar ze kan bidden, kennissen zijn bekend met haar feestdagen en met vrienden lacht ze om de vooroordelen die ze over elkaar hebben.